

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 4 APRIL 1915

ILLUSTRERAD TIDNING

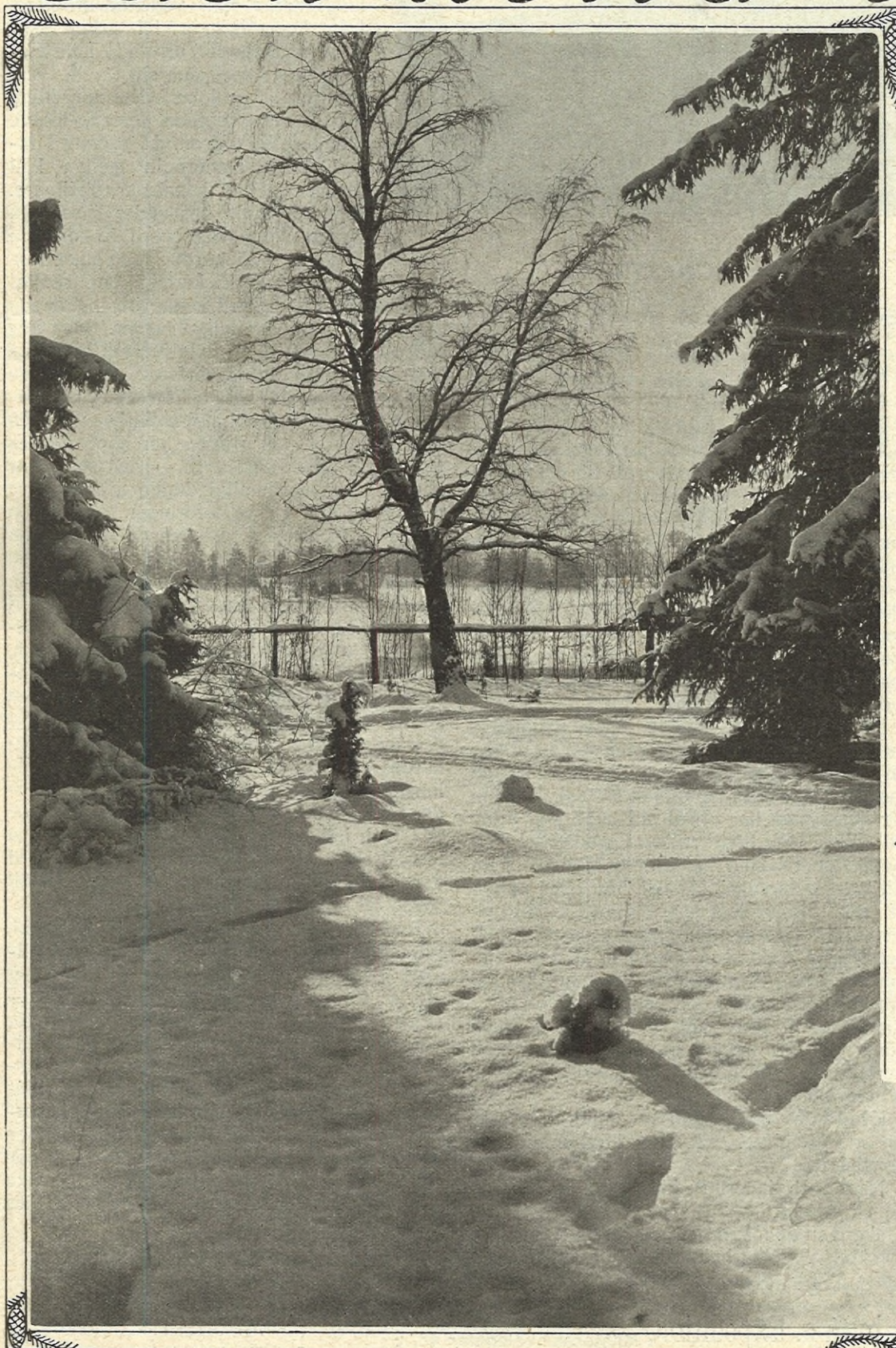
HÖGMAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

Den hvita våren.

DET BLIR INTE VÅR, FÖRR ÄN det blir fred, säger vidskepligt folk, och när man tittar på termometern, som nu i sista veckan af mars visar fem grader kallt och mera, morgon efter morgon, då tror man nästan, att de vidskepliga få rätt.

Men ljuset har kommit, fast våren mot vånan inte gjorde det sällskap.

Det är nästan, som om det vore ljusare denna vår än eljes, därför att luften är så kall och blank.

Man måste vara uppe helt tidigt för att se gryningen, då ännu ett blåvitt föcken smyger sig utes efter stadens lemman. Ligg blott en smula för länge, och du möter klara stålblanka dagen med ett ljus, som är för starkt för denna skröpliga värld, där ännu intet gräs gro, och inga träd ge skugga. Och är du ung och munter, så bekommer dig det ingenting att se allt ligga naket för din blick, och du skär dig icke på de hvassa solstrålarna eller skuggornas hårda egg. Men i annat fall längtar du förbi den långa vårdagen

med dess kyliga nordan till den stund, då öfver jorden kryper skuggan af dess egen runda rygg. Under skuggan dröjer ännu i luften ett underbart blått skimmer, och, ja, det är våren, som det alltid var, hvad termometern må förkunna och hur frusen än marken under stegen.

På nytt är det lika underbart, aldrig mindre, snarare mer än förr. Man måste ut om också, hm, man är något marsskroflig i halsen, och Djurgården blir, det kan inte hjälpas, ens mål. Det är så stilla härute, ty så visst har försynen inrättat, att människorna hellre knuffa och knuffas på Strandvägen...

Nedanför Oakhill är det lagom att vända sig om och ta en öfverblick öfver staden, som nu lik en orientalistisk skönhet sveper sig i sju slöjor af blått, grått och rosa.

Ännu äro lyktljusen få och matta under solnedgångsljuset.

"Hvor er der saa sært som en Lygte ved
Dag
naar blankrudet, bleg og forsovet
den løfter mod Lyset i udslukt Ro
sit fine og tænksomme Hoved —?"

Men det är ännu lång väg till Gröndal, där det finns blommor att köpa. Is drifver på Strömmen, is knastrar under fötterna, ännu äro de bruna fläckarna få bland det hvita på marken. Här under ekarnas och almarnas hvalf är det vinter igen, nu slocknar också det blåa ljuset alltmör, det sveper isande kallt omkring Manilla, som är rödt af köld. Barnen, som leka på gården, kunna knappt se att tala med hvarandra mer, ty det måste ske med fingrarna.

Men inne i växthusen vid Gröndal är det varmt och godt bland de tusen krukningarna, och luften är tät af hyacinternas doft.

Och för att troisa kylan och håna våren, som inte bjuder på en Tussilago ens därute, köper man hyacinter för allt hvad man har, och trädgårdsmästarens knif härjar bland de feta stjälkarna, till dess man har en hel knippe, rosafärgade som solnedgnägen, blå som skymningen var.

Hemåt igen.

På kajen nedanför Manilla går fram och tillbaka en ung flicka, redan på bortvägen sågs hennes silhuetten emot skymningsljuset.

Hvad söker du, barn lilla, något, som komma skall, eller något, som är förgånget? Kanske kärleken — —? Då borde man säga dig, att om den kunde gripas af aning eller af minne, då vore den inte det den är. Den var och är så icke mer, och du skall lika litet kunna förklara nu som förut.

Kanske misskänner jag dig, kanske drömer du ej alls om kärlek, utan om dina nya vårdräkter! En lång kappa och en kort kjol, rynkad eller veckad, det är problemet — —

Men om drömmen gäller kärleken eller kjolen, det är farligt att hållas ute under vårkvällarnas hårda vind.

Gör som vi andra, skynda hem, länd din brasa, och har du någon nytta att göra, så gör den! Ty låta vi dagarna gå och göra vår plikt lika i kyligt väder och blidt, så kanske Vår Herre eller Vår Fru, som vi firade nyss, förbarmar sig och låter det bli fred, så jorden kan våras och grönska!

TUSSILAGO.

Lilli Zickerman.

"Svensk Hemslöjds" nu afgående ledarinna.

FÖRENINGEN FÖR SVENSK Hemslöjd står i dagarna inför en förändring, den mest genomgripande under dess i ett och ett halft årtionde fortsatta verksamhet: Lilli Zickerman afgår från sin befattning som ledarinna af "Svensk Hemslöjds" Permanenta utställning. Till fromma och gagn för vår hemslöjd, till glädje för alla dem, som å detta område anse henne omislig, kommer hon att allt fortfarande leda Föreningens idella verksamhet. Men ett stort och betydande område af denna verksamhet mister den kraft hon där satt in, en kraft, som ännu aldrig fullt kunnat beräknas och lika litet till sin fulla betydelse blifvit uppskattad.

Lilli Zickerman tänkte hemslöjdstanken, gaf den handlingens verklighet och åt denna en väl grundad organisations hela trygga fasthet. Så starkt hängifven sin sak, att hon för densamma har offrat allt hvad hon ägde att offra, har hon i sällsynt grad eldat sina medhjälpare, sina medarbetarens håg. Icke sitt eget personliga väl har hon eller någon af alla dessa haft som mål; osjälfviskt och samfärdt hafva de alla enät sig om ett mål: hemslöjdens fromma — och därbakom alla deras fromma, som af hemslöjden haft sin utkomst, kvinnorna och männen där ute i bygderna, hvilkas händer Lilli Zickerman vändt till de många gamla, en gång halft bortglömda, en gång icke mer värderade arbetssätten.

Hvad kan värna, hvad kan närma starkare än ett hängifvet och offervilligt arbete för samma mål?

Nära och innerligt förbunden med dem, som i arbetet stodo henne närmast, har Lilli Zickerman af många ufomstående rönt missförståelse. Där hon, tröttnad och tyngd af omsorg för andras väl, för fullföljandet af

ett mål, därvid hvarje redlig svensk borde stått henne bi, har gått sin väg fram, där har icke alltid vägen jämnats för henne så som sig bort. Själls stark och modig, har hon dock förmått att bortom de hopade hindren se målet, och mot detta har hon stadigt styrt sin väg.

*

Då Lilli Zickerman lämnar ledarplatsen i Svensk Hemslöjds Permanenta utställning, har hon måst skiljas från alla dem, som i arbetet stått henne närmast. En februarisöndag, då vintermörkret tidigt föll och fyllde luften, var det redt till fest uppe i "Svensk Hemslöjds" lokaler, en afskedsfest, som i all sin rörande enkelhet lät en ana ett lifsarbete och ett samarbete af det icke alldagliga, snävt tillskurna eller dåligt fyllda måttet. Alla vid den Permanenta utställningen anställda, från afdelningsschefen till verkstadsarbetare, från konstnärinnor till arbeterskor hade samlats för att säga Lilli Zickerman sitt tack och sitt farväl. Den innerliga hjärtlighet, den uppriktiga sorg, som präglade festen, talade tydligare än ord om de gångna femton årens samarbete mellan Lilli Zickerman och hennes medhjälpare. Den berättade hur under ljusa som

mörka tider alla varit solidariska och delat glädje och bördor; och man förstod, hvarifrån Lilli Zickerman har hämtat den styrka, som burit henne öfver mängden gång nästan oöfverstigliga hinder. Den berättade om den djupa tillgifvenhet Lilli Zickerman förstått att förvärfva, i det att hon med varm förståelse af människans personliga värde så långt möjligt ställt hvar och en själfständig i sitt arbete; hur höga hennes fordringar på arbetet varit — och som hvar och en utomordentligt duglig arbetsledare har hon satt dessa fordringar synnerligen högt — har hon ägt visheten att öfverlämna sätet för detta arbetes fullgörande åt den enskilde, har hon lämnat de begåfningar hon förstått att samla omkring sig en vid och fri plats för tillväxt och utveckling. Ur den ansvarsfyllda frihet hon skänkt envar af dem, som stodo henne nära, har aldrig en knottande lydnad behöft växa fram, men väl den starkaste arbetsglädje blommat upp.

Många ord uttalades icke — och ord behöfdes heller icke. Vid en minnesgåfvas öfverlämnande bad man Lilli Zickerman att ej under tider, som komma, glömma tider, som varit. Och Lilli Zickerman själf uttalade några afskedsord, enkla och vemodsfyllda ord af den innebörd, att de gingo från djupet af ett hjärta till djupet af ett annat.

Tanken, som Lilli Zickerman hade tänkt, formade hon till verklighet; och denna, alljämt följdriktigt och målmedvetet utvecklad, aldrig förvanskad, blef till stöd och välsignelse för tusenden af vårt folk, till heder för vårt land. Det är ansvaret att föra denna utveckling vidare, som hon nu har lagt i andras händer. Lifsstark, själfständig och idérik som få, vänder hon sig till nya arbetsmarker, mot nya, men med hemslöjdsrörelsen nära sammanhörande mål. På dessa går hon att inrikta de öfverlägsna krafter, hvilka göra, att vi i Lilli Zickerman se en af vår tids främsta svenska kvinnor.

ELISABETH THORMAN.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	3.50	Halft år	4.50
Kvartal	1.75	Kvartal	2.25
Månad	0.75	Månad	0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel sält:	
25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textside.	30 öre efter text. 35 öre
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	å textside. 20% förh. för särsk. begärd plats.

EDAN VART FRÄNDE- OCH föregångsfolk sedan tre kvarts år genomgår en hård skola af järn och eld och alla slags personliga umbäranden, visa svenskarna, åtminstone de större städernas invånare, dagligdags sin lust att blunda för världslaget, att ingenting vilja lära af händelserna och de djupa karaktärer dessa utbilda; och allhjämt synes den borgerliga mängden lika fascinerad af sin kelgris "obrottslig neutralitet". Medan stora idéer och stora handlingar behärska sinnena därute och offerglädjen besjalar hvardagslivets detaljer, spanar man förgäfvets efter en glimt af hänförelse, af frimodigt allvar på de våras ansikten. Väl kan understundom stämningen vara tryckt, men vi se då något som liknar missnöjet, den tyckmyckna minen hos ett barn, som inte får roa sig tillräckligt, inte proppa magen nog full med sötsaker. Vårt folk lefver inspunnet i ett några decennier gammalt nät af materiella lyxvanor, och ingenting tycks kunna göra en svensk medborgare af genomsnittet så upprörd som utsikten till att något hål plötsligt kunde rifvas i maskorna på detta vällefadsnät.

Det är psykologiskt intressant och beklagligt att se den sprakande energi t. ex. en äkta stockholmsherre kan utveckla, då någon af hans materiella vanor hotas — men endast då. Den stadga, som gjorde det omöjligt för honom att få köpa cigarrer klockan tolf om natten, pressade på sin tid vredens tårar ur hans ögon och satte oppositionsvapen i de mest ovana händer. Så sker alltid, när några lagbestämmelser i det yttre offentliga lefnadssättet, "förbud", som man kallar dem, äro under uppsegling — då bli kinderna heta och tungorna och pennorna komma i rörelse, lidelserna blossa och logiken blankslipas — men är det någon som tror, att den svenska frihetskänslan skulle resa sig ens tillnärmelsevis så högt och häffigt, om ett tvärt ingrepp gjordes i vår religions- och tankefrihet? Mycket karaktäristisk var en numera afliden bemärkt journalist ("en fint skuren och fruktad penna", som termen lyder.) Han skref under lång tid om ingenting annat än en tillfänt och, som han ansåg, himmelskriande restriktion mot det svenska smörgåsbordet, denna ohyfsade inrättning, som betydligt bidragit att göra männen till frässare och goddagspillar, och han stred med en glöd och en språklig energi, värda ett vitalare syfte. Hvem har inte under heta sommarkvar på ångbåt eller utvårdshus sett den typiska herrn, som stimmar öfver att ölet är för ljumt och tar sig denna fuffiga omständighet så nära, afhandlar den så utförligt, som om väl och ve berodde af den? Det vore önskvärdt, att blott en liten del utaf den skarpa omsorg af connoisseurskap, hvarmed "gentlemanen" granskar havannans färgnyans eller vinnmärket och afsmakar bourgognens temperatur, ägnades åt mera ideella, eller låt oss hellre säga nyttiga företeelser. Det är utan tvifvel vårt moderna svenska samhälles olycka, att de materialistiskt-estetiska intressena, det nervösa beroendet af sensuella intryck och ytliga sensationer skjutits så starkt fram i folkmedvetandet. Den dästa njutningslystnaden eller ännu värre den koketta epikureismen blir snart nog till obotligt fördärf för en folksjäl, som icke i tillräcklig

grad kan motverka den genom intellektuell kraft och spontanitet i viljan.

Äfven under en tid som denna äro guld-krogarna öfverfyllda af drickande och larmande människor, bland dem tyvärr åtskilliga unga militärer. Det allmänt växande restaurantlivet utgör en röta på vår samhällskropp, ur flera synpunkter. Dels angripa alkoholen och tobaksbolmet i de illa ventilerade lokalerna männens redan förut påfrestate hälsa — utan någon motsvarighet i andligt resultat, tvärtom bli ju de bästa följande dagstimmarnas arbetsenergi försvagad — dels blir den kvällstid, som bort fyllas af meditation, läsning eller produktiv verksamhet, ödelagd med ett vanligen fadt och meningslöst samspråk. Och sist men inte minst viktigt försimplas åskådningssätt och umgängeslif genom den obligatoriska flirten, i vissa fall erotiken med kaféuppasserskorna. Om man riktigt gjort klart för sig de molbjudande och särskildt i hemmets intresse skadliga verkningarna af denna kutym att använda kvinnlig — helst vacker och munvig — betjäning i en miljö, där alkohol förtäres, hade man helt visst för längesen sökt att sätta en snäf gräns för en sådan afart af kultiveradt

västerländskt samhällslif. Här duger inte det så älskade argumentet om "storstadsanda" o. s. v., ty som bekant förekommer ingenstädes kvinnlig kaféuppassning, med undantag för åtskilliga lokaler i München, hvilka man därför i det öfriga Tyskland sällan brukar nämna utan en smula förakt och löje. Den i och för sig högst aktningvärda svenska kaféfröken med sin praktfrisyr och korkskruf dinglande vid skötet är unik och säkert en liten olycksgudinna för många lifsöden och många poeters enda, lugubra musa.

Vårt intensiva, sorglösa och vräkiga uteliv har intet motstycke i något kulturland — den rätt schaskiga köpenhamnska lifsglädjen förstår i regeln att inrätta sig billigare — men det torde ha uppkommit genom naturliga anlags förmälning med delvis missuppfattade franska vanor. Det är svårt att förstå, hur det kan anses aptilligt och "fint" att sitta och äla och pokulera bland en massa till största delen fullständigt obekanta personer eller bevitna de vidunderliga yttringar af modern smaklöshet, som kallas revy och cabaret. Äfven vantrefnaden, tomheten och bristen på hvardagligt gemyt i mångfaldiga hem ha sitt tunga ord att säga mot speciellt stockholmsmarnas dragning till festmiddags- och punschborden och varietén.

Vårt samhällslif saknar värdighet, individen brister i enkel personlig stolthet — det är hufvudintrycket vid en blick på tillståndet hos oss i en så allvarstung och kritisk tid som denna. Hvad vore naturligare under nuvarande situation och hvad vore ett klarare tecken på nationellt adelskap och nationell takt än en fullständig, med gladhet genomförd omläggning af hela vårt lefnadssätt hän mot förnäm stoisk enkelhet och förakt för all onödig komfort? Men ingen sådan befrielsesträfvän har försports på allvar, och med den sociala solidariteten är det fortfarande klen bestäldt. Lättsinnet, böjelsen att lefva i suddig fröjd öfver sina tillgångar och det småaktiga beroendet under materiella goddagsvanor florera som förr, fastän nu tillkommer det faktum, att detta lefnadssätt får karaktären af hånfull likgillighet, af indirekt förräderi inför det ädla frändefolkets ideella lifssak och dess prövande trångmål. Fast grundade i den svenska stadsbefolkningens temperament, omsorgsfullt gödda af vissa lägre pressorgans solkiga fransyska kaféesprit, förefalla våra sämre folkegenskaper så svårutrotliga, att vederbörande spekulanter i svaghet säkert ännu kunde flerdubbla sina priser på läckerheter och spirituosa utan att riskera något bakslag i vårt nöjes- och njutningsbegär.

Bisaker och rena olater ha i vårt dagliga lif blifvit betydande och omhuldade ting, som också afspeglats i den, med få undantag, idéfattiga och lillrealistiska litteraturen, hvarifrån ny reflexverkan utgått. Men för det sant betydelsefulla i tiden och bakom tiden äro blickarna mestadels skynda. Här har det ena verkliga förskjutit det andra; eller rikfigare sagdt: det enda nödvändiga ligger undanträngdt för en mängd förföriska banaliteters skull. Och ovädret synes icke vara nog nära att kunna rensa och höja luften i vårt land.

Tungelljus.*

DET ÄR UNDERLIGT I TUNGEL-
ljus,

som faller mildt
en stjärnenatt om vintern,
då allt blifvit stillt,
det är som det nändes ej
att strömma för hårdt,
och allt, en fann svårt,
det blir, som det kändes ej.

Det är konstigt med tungelljus
på hvit fin snö,
det kommer en att undra,
hur det vore att dö...
om det vore ett drömmande
tungelljus stillt,
en sjönke i, mildt,
till frid och förglömmande?

Det är sällsamt i tungelljus,
när himlen är blå.
Det är, som en längtade:
om en vore där ändå!
Ty aldrig bli skyarna
sugande som då,
när en tungelnatt blå
står fin öfver byarna.

AUGUST GRÖNBERG.

* Tungel — ett gammalt svenskt ord för himmelskropp, särskildt för månen. Äfven tiden från nymåne till den nästföljande kallas ett tungel.

Låt kemiskt tvätta Edra bal och supédräkter hos oss och Ni blir belåten

Örgryte Kemiska
Tvätt- och färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Som i ungdomens år.

NUMERA KALLAS HON ALDRIG annat än "mamma" af mannen. Hon själf har vänt sig att säga "pappa" och aldrig som förr "vännen min" eller något annat mjukt och varmt epitet af dem, som tillhöra kärlekens helgdagar.

Hemmet och barnen äro de friska, lefvande blommorna på ungdomsdrömmarnas grafkulle. Det är ingalunda rosor utan förnen, ty bekymren, dyrtiden och motgångarna sticka svidande nog.

Mamma och hushållspengar äro obehagligt närskylda i pappas tankar på hemmet, och hon har svårt att afskilja lilla pappa från smågnat, halfutdragna byråådor, cigarraska på golvet och trasiga skjortlinningar.

Hvardagslifvets enande band äro sällan af silke, och de gemensamma familjeomsorgerna sprida mera sällan sol öfver tillvaron.

Henny — så hade mamma hefat, medan hon ännu existerade som personlighet — hade haft en uppsluppet glad ungdom med muntra, oförsiktiga äfventyr, små heta breflappar, hemliga möten och otaliga, genomdansade nätter.

Pappa hade haft en passabel bariton, hvilket rostade instrument han nu endast trakterade vid särskildt högtidliga tillfällen. Hans gestalt hade varit smärt och spänstig; punsch och stillasittande, farlig utspännande kost och en viss andlig stillje hade så småningom kommit honom att lägga på hullet. Af det mörkbruna håret med sitt "förtjusande" fall återstod endast grånade och tunna rester. Fruntimmer såg han aldrig åt. De hade upphört att sväfvat frött i hans fantasi, sedan han utan kapital gifte sig med lilla söta, fatiga Henny.

Svärmerierna för das ewig weibliche passade icke ihop med prosan, en efterhängsen och osympatisk dam, hvilken hellre talar om hyra, mat och kläder än om gifna och tagna kyssar.

Barnen växte upp i en atmosfär af borgerlig moral inom ett hem, där middagen jämförelsevis punktligt stod på bordet, och där den gödda kalfven med sin hedersvakt af stufvad blomkål regalerade söndagsmiddagen. De hörde mycket ofta, att man icke hade råd, de blåfröso, om de vintertid smögo in i det stängda förmaket; "likrummet" kallade Elsa, äldsta dottern, detta kvasilyxföremålets sanktuarium.

Mamma funno de i köket eller i salen vid lampan, då sysselsatt med lagning af nämn- och onämnbare plagg. En ruhig blus efterträdde af en randig och denna i sin ordning aflidna trotjänare af en prickig. Mörka voro de alla med en påse strax ofvanför midjan och brända tomters platthet öfver bröstet. Håret föreföll kammadt af händer utan lust och absolut utan koketteri. Knuten var rund och fast som en limpa. Tänderna hade fått falla bort eller stanna allt efter godtycke och sörjande vårdar berättade om en rätt betydlig manspillan.

Pappa var knubbig, mamma mycket mager. Båda två skötte sitt med synlig och småtrumpen pliktänsla och höllo barnen hela, rena, samhällsmoraliska och lutherskt sinnade. Det var alltså ett godt hem, och det hade blifvit dagligt bröd af den unga säd, hvilken en gång käckt och lefnadslustigt vajade för himmelens vindar. Släkten bjöds hvar annandag på en stadig supé, något som bevisar, att icke heller sällskapslifvet försumrades. Släkten bjöd mer och

mindre igen, och mammas blus fick en välbehöflig hvila fem à sex gånger om året.

Barnen hade också sin bjudning, till hvilken mamma bidrog med sirapsknäck, ett berg af köttbullar, som smakade blötta skorpor samt en efferrätt af Tomtens preparat, dallrande i en gjuten glasskål. Pappa gaf också sin tribut med två bravurnummer. Han sjöng ett lustigt potpourri, hvori bland annat förekom:

"Kung Karl den unge hjälte,
han gick i striden fram;
han drog sitt svärd från bälte
och sa:

"Kom, sköna flicka, valsa med mig,
lampan brinner, vinternatten är så lång."

Hans bariton hade fördjupats till bas och rullade med öfvertygande kraft ut i köket till mamma, som bredde margaringåsar, för att använda ett adekvat uttryck. Hon undrade alltid ängsligt, om det kunde vara någon, som stötte sig på potpourriet, men hon visste, att det oundvikligen hörde till programmet. Det andra numret bestod i en invecklad kortkonst, som det var pappas triumf, att ingen kunde taga ut. Han måste alltid förklara det, och då sken hans frodiga ansikte af hjärte-lycka.

När Elsa fyllde sjutton år, hade föräldrarna velat fira henne med en bjudning af det ofvannämnda slaget, men Elsa bad, att de inte skulle bry sig om det. Hon läste på studenten och hade mycket att göra för att bli klar till våren.

Hon var till sitt yttre en ny edition af utgångna Henny: ljuslockig, blåögd, med de lustigaste skrattgropar i en mjuk haka och dito kinder, lekfulla fötter, hvita händer med snabb vingflykt.

Hon hade ärfvt pappas goda hufvud, hvilket han lagt ifrån sig som obehöfligt i ett statens ämbetsverk, där han och stolen nöttes ut i kapp, och hon hade också en sonor allt, som hon gärna lät klinga redan i trapporna, när hon kom hem från skolan.

Det hade varit ett evenemang, när arvet från farbror Fredrik kom. Några tusen kronor, hvilka enligt testators uttryckliga vilja skulle användas till Elsas studier. Han hade på sitt karga ungarmaner varit kär i den lilla flickan, hvilken ridit ranka på hans knä, och som satt vid hans dödsbädd och läste högt ur hans älsklingsbok: M u n c h h a u s e n.

Midt i sin saknad efter den gamle vännen, jublade Elsa, när arvet kom henne tillhanda just då hon eljes skulle slutat efter tagen realskoleexamen.

Underligt nog tycktes pappa icke märka, hur lik salig Henny Elsa var, eller märkte han det utan att vilja låtsas om likheten? Han kunde ibland vid bordet — den enda stund, då pappa förekom som familjemedlem, eljes sitta han i sitt rum — se upp på dottern och få en generad min, som om han plötsligt upptäckt, att han negligerat något. Han kunde rätta på kravatten med det tafatta grepp, hvilket hos moderna adamiter ersatt en del af stamfaderns små kurtisanerfasoner, och så blinkade han till — kanhända inför ett minnenas blixtljus.

Mamma satt vid sin bordända med kaviteter på de håll, där ungdomen rundar mjukt, med knotiga och sträfvade händer, vissnad rosenmun och de blå ögonen urblekta af tåresalt, ty visst hade mamma gråtit, när ingenting räckte till, när Hans, den förstfödde dog, när pappa blef förbigången, därför att han icke hade representationsmedel, när Elsa konfirmerades och när Ivar for till sjöss, när Brita låg på sjukhuset, och — när spisen rykte

in, så att hela köket var tjockt af sotrök. Hon föreföll tämligen oberörd af Elsas charme, men var däremot mycket noga med att få veta, hur det kom sig, att hon var så sen om middagarna.

Elsa svarade frimodigt, att hon brukade gå ut och gå med en kamrat, men hon blef så vackert röd, att pappa ofrivilligt kramade kravatten. Mamma däremot skänkte pannan en ny rynka till de hundra föregångarna, och hennes nervösa hjärta började ticka som ett urs "oro". Hon blef alltid ängslig, när en ödesknackning, om än så lätt, hördes på hemmets dörr, och hon målade strax ut för sig, att hennes lilla oskyldiga flicka kunde komma på afvägar. Hon, som aldrig läste tidningar, som icke såg stort mer af världen än torget och saluhallen, hade blifvit så rädd och försiktig för hvarje slags snedsprång, att hon icke kunde få döttrarna justa nog.

På kvällen var pappa bjuden på viraparti, Brita och småpojken hade lagt sig, men mamma satt vid sin evighetslampa med "plagget" i dyster hållighet öfver ena handen, nålen med sin släplina i den andra, när Elsa kom in.

Hennes skära ansikte beskuggades af en näpen hårlock, ögonen strålade djupa, munnen log röd och varm, halföppen i sin starka, sunda lifstörst.

"Knogar du, mamsing? — Ja, när gör du annat?" Hon flög upp på bordet och satte sig.

"Kära barn, tänk på lampan!"

"Ja, jag tänker så mycket på den, att jag tror, jag blåser ut den. Får jag det? Åjo, arbeta inte mera i kväll, är du rar. Klockan är tio slagen. Och du och jag kunde ha en så trefflig pratstund för oss själfva."

"Lilla Elsa, du har väl inte gjort något gale?"

Elsa skrattar friskt.

"Jag har visst gått och blifvit kär, mamma; är det gale?" I detsamma blåser hon resolut ut lampan, och drar modern med sig till den gamla soffan, som vresigt knarrande tar emot mor och dotter.

"Min lilla flicka, du är alldeles för ung att tänka på kärlek", jämrar mamma sig. "Det kan ju inte bli fråga om giftermål på rysligt länge."

"Det kanske det aldrig blir, mamma lilla, jag tänker hinna svärma för många, fända massor af festljus, innan hvardagen börjar."

"Elsa, hvad du pratar. Hur har du kunnat bli sådan, barn? Har du någonsin sett en skymt af lättinne här i huset?"

Elsa slår plötsligt armarna om moderns hals och kysser de kalla kinderna. Lyktskenet utifrån faller på mammas blacka hår och krumma gestalt; det faller också på ung Elsas fägring och de båda kvinnorna se länge på hvarandra. I denna tysta skymningsstund, då en ung röst förkunnat, att den första lärkan åter sjungit öfver paradiset lunder, och då en annan stämman, trött af ordens pliggande i nötta hvardagssulor svarat i oförstående, glömsk ängslan, se de med ens hvarandra med nya ögon.

Och leendet försvinner från den ungas mun för att i stället skyggt fladdra till kring den äldres slappa läppar. Också blickarna förändrades. Mammas tennögon glimmade som gnistor i falaska. Elsas stjärnor gled in i ett moln, ty hon tänkte för första gången: "H a n säger, att hans far tycker jag är den glada Henny Rudin upp i dagen. Henny, det är mammas ungdom, hela den tid, som måtte varit en strålände dröm. Och sedan...? Är det så man ser ut efter ett rikt, ljusst lif. Är detta jag om tjugufem år?"

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Hon ryser, lilla Elsa, för det, som synes vara ett hotande slutkapitel i hennes roman om tillvarons söndagar.

Mamma däremot har midt i sin förkrympta lufsufffattning hört klangen af orden från förr: festljus, svärmeri, stundens röda låga, och hon känner plötsligt igen Henny, flickan med hjärtelöjet. Hon är då inte död. Hon sitter där i all sin friska, starka blomstring med tusen förhoppningars heta doft och tusen drömmars blida fägring i de blå ögonen. Det är hon, hon själf — utan morgondagens tyngd, utan vetskap om grå söcken och utan begär efter annat än glädjen, jublet, lärkflykten.

Hon stryker sig med handen öfver pannan. Hennes röst är en helt annan än den Elsa är van att höra. Den är skyggt bedjande och oändligt öm:

"Du lilla Elsabarn! Jaså, du står i festsalen nu. Du dansar ut på slätt och bonadt golf. Jag tycker, att jag står i dörren och ser på dansen, och ibland vet jag kanske inte, om det är du eller jag, som dansar. Men ett vet jag: jag känner din glädje som min egen, och närhelst du kommer till mig med den, skall jag tacka dig och ta den in till min ungdom. Gamla mamma blir ung med dig, Elsa! Tro det! Var inte rädd för att ge förtroenden!"

Elsa såg inte längre framtidsbilden, hon log sitt vårvarma leende och kysste modern igen, så sade hon skraftande, men med en underström af skälfvande allvar!

"Du skall få veta allt om honom, Henny lilla. Han är — ja, jag tror inte jag kommer att bry mig så mycket om någon annan — han är den raraste i världen."

De två sutto ännu och talade, tätt slutna intill hvarandra, när pappa kom hem, och när han och mamma gått in i sängkammaren, hände det högst ovanliga, att pappa tog mamma om lifvet och sade:

"Du ser så förbaskat ung ut i kväll." En smällkysst bekräftade omdömet.

Mamma måste fram med Elsas hemlighet, det var den, som genomvärt henne och framkallat minnen. Först hade hon bara varit rädd, att hennes flicka skulle vara för "fri", men ju mera de talat samman, desto bättre märkte hon, att det susade af samma hvita vingslag mot blå himmel som i hennes ungdom, och hon skulle nu bjuda till att bli Elsas jämnåriga vän.

Hur det var, vaknade hägkomsterna hos pappa och mamma så starkt, att hennes hufvud kom att hvila på hans arm, medan de ömsevis berättade om det rosenröda för länge sedan. Elsa blandades in i samtalet som en liten länk, hvilken säkert sammanhöll kedjan. Och ibland var det hennes upplevelser, ibland deras egna, som gjorde deras drag sällsamt lyckoljusa.

Henny sof icke mycket den natten, men det var icke i ängslan hon vakade. Hvar hade den pinande, beständiga oron tagit vägen? Hur hade hon icke fruktat den stund, då Elsa skulle bli stor, och nu — hon gladdes åt att få vara med om en ny vår, om knoppningstidens rikaste löffen och dess gyllene hopp. På morgonen steg hon upp till sina vanliga plikter, men när hon hälsade godmorgon på Elsa, skedde det med en liten lustig, förtrolig nick, och öfver ansiktet låg solreflex.

Pappa såg mycket på sin dotter den dagen, och på kvällen sjöng han alla de gamla romanserna, som hört hans förlofningslid till. När han slutat, frågade han:

"Du minns dem väl, Henny?"

Brita slängde sin docka i golfvet och utbrast:

"Pappa säger inte m a m m a l!"

ELISABETH KUYLENTIERNÄ-WENSTER.

Föräldramakt och föräldraansvar.

DET HAR NYLIGEN GÅTT EN upprörande historia genom pressen om en ung mor, en gift kvinna, som vanvårdat sitt späda barn nästan till döds, men som ändå ej kunnat fällas af domstol för brottet. Fallet har diskuterats och setts från olika synpunkter och gjort den gamla ömtåliga frågan om föräldramakten aktuell igen. Afven om lagen i verkligheten tillerkänner domstolen kompetens i särskildt upprörande fall, är det dock visst att det i regel erfordras en utomordentlig grad af kroppslig och fysisk vanvård för att åklagarmakten skall finna skäl att gripa in. Allmänheten visar i regel också rätt stor skygghet för att genom anmälan söka åstadkomma rättelse i sådana fall, en skygghet, som ju kan ha sina aktningssvärda motiv, men också ofta beror på uppfattningen af barnen som ett slags privat-egendom, öfver hvilken föräldrarna föfoga med full och oansvarig äganderätt.

Öfver fosterbarnen försöker man vaka, där finns i de flesta fall någon kontroll, men när det gäller förhållandet mellan föräldrar och barn, blundar man eller litat lugnt på blodsband och föräldrakärlek, och dock finns det ingenting mera hjälp- och rättslöst än ett litet barn hos föräldrar, som missbruka sin stora makt, om det nu sker af okunnighet eller brist på kärlek.

Fosterföräldrar observeras, och finner man hemmet och värden undermålig, tas barnet därifrån, men ett litet barn, som föds i ett dåligt hem, får nog vackert stanna kvar. "Jag måste väl få göra som jag vill med min egen unge", är också ett mycket vanligt resonemang hos en viss kategori af mödrar.

Kan ingenting göras för att förbättra dessa barns ställning och för att få mödrarna att känna sitt ansvar? Förhållandet mellan föräldrar och barn är den ömtåligaste sak i världen och den svåraste för utomstående att blanda sig i, men trots detta skulle behövas att man verksamt och vaksamt hölle på barnens rätt gentemot onaturliga eller vårdslösa föräldrar. Vid sidan af barnets individuella rätt står också samhällets. Vår nativitetssiffra är, som bekant, oroande låg och det finns inte stor utsikt till att den skall höja sig afsevärdt inom den närmaste framtiden. Vår enda chance för närvarande är att göra det mesta och bästa möjliga för och af de barn vi ha. Sverige har inte råd att låta dem gå under.

Den som skrifer detta, har kommit i beröring med massor af barn och föräldrar och är därför i tillfälle att belysa sina här gjorda påståenden med några exempel:

Tösen är fem år, "stora syster" för en liten rustibuss till bror, och alltför klok för sin ålder. Hon kan arbeta: torka diskar, sopa golf, koka mjölk och dessutom gå till nybyggen och plocka hem ved i sin säck. En kväll möter jag henne klockan mellan 9 och 10 med säcken på kälken. Hon är blåfrusen om näslippen, men munter och upplifvad. På min fråga hvad hon gör ute så sent, hvissar hon

till svar: "Jag har varit vid bygget och knyckt plankbitar, jag förs inte ta' dom förrän gubbarna gått."

Jag ser i samma ögonblick för mig en liten rosafärgad säng med en femårs tös, som nyss läst "Gud som hafver" och halfvägs i sömnen fått mammas godnattkys, och jag skakar tänder som af köld. Jag förs inte tänka på hvad den lilla vedtjufvens uppfostran kan leda till och på hvad som kan hända en sådan där liten flicka ensam på kvällen vid ett ensligt bygge, kanske ett tillhåll för allt möjligt slödder.

En annan kväll agas hon. Hennes förseelse är ganska obetydlig, men modern är ursinnig och slår och skriker, tills det blir folksamling utanför på gatan, och en polis måste gå in för att skilja barnet från modern. "Det var konstigt, har man inte rätt att aga sitt eget barn?"

Se här ett annat fall: Modern anses som en mycket hyggelig människa. Hennes barn äro välfödda och snygga. Det är bara det felet med den minste att han har ondt i sina ben, de ha vuxit krokiga, så att han ser fullkomligt ofärdig ut.

"Ha ni aldrig sökt läkare för det här?" —

"Joo då, vi gick hos en läkare, som har ett ortopediskt institut och som gaf gossen behandling. Men så skulle vi hålla upp ett par månader, och sen vardt det inte af att gå dit igen."

Jag tycker synd om den lille pojkestakern, som kanske hela lifvet får gå som krympling därför att "det inte vardt af att gå till doktorn," och jag frågar modern, om jag inte kan få taga gossen med mig till ett sjukhus för att få hjälp för hans ben. Modern förs emellertid inte lofva på eget bevåg, hon måste fråga "pappa".

Dagen därpå kommer hon med svar, på en gång förargad och generad: "Nej, pappa vill inte, di kan operera pojken och har di en gång börjat skära, så vet en nog hur det går."

Jag försöker vädja till hennes förstånd, hennes hjärta: "Nu har ni ert barns väl och ve i edra händer. Han kan bli bra om ni vill det, eller han kan bli ofärdig för hela lifvet. Hvad tror ni han skall säga om ert handlings-sätt mot honom, när han en gång blir vuxen och kan ställa er till ansvar för sitt öde. Vågar ni verkligen taga det ansvaret?" — Mina ord göra intet som helst intryck. Då börjar jag öfvertala: "Ni kan ju vara snäll och göra mig sällskap till sjukhuset med gossen. Vi bara fråga hvad som kan göras åt hans ben. Kanske en operation inte alls behöfs. Skulle den behövas, kan ni ju först öfverväga saken. Litet gips och bandage är kanske allt som fordras."

Förgäfves. Hon har redan vändt mig ryggen under det hon multrar om "Pappa", och hon går gatan fram med sin stackars gosse, som vaggas lik en anka på sina små vanskapta ben.

Min sömmerska har en liten pojke med sjuka ansvällda körlilar i näsa och svalg. Han har blifvit litet slö och efter sin tid däri-genom. Han går alltid med öppen mun och hans sömn störes af kväfningsanfäll om nästerna. "Det är en lätt operation, fru Andersson; gör det för gossens skull, ni ser hur han plågas."

"Ja, Herre Gud," svarar fru Andersson, "visst skulle det göras, men jag är ju så rädd om pojken, och så är jag en så'n krake att jag inte kan se blod, men nästa vecka —"

Det är två år sedan nu. Fru Anderssons

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

Bästa, drygaste och hållbaraste fabrikatet.

pojke går fortfarande med öppen mun och får alljämt kväfningsanfall om nättarna.

Min jungfru har en god vän, en ung hustru, som brukar besöka henne och ha sin baby med sig. Han är alltid blåblek och med rödkantade ögon och aldrig ren. Babyn har flaska, det är en vanlig ölfaska. En dag ser jag ett par korkar simma omkring i mjölken. Modern blir mycket generad, när jag tar bort flaskan och ger den lille en ny mjölkblandning i en ren flaska. Nu hälsar hon inte mera på hos min jungfru.

Följande historia har en mor själf berättat för mig:

Hennes lilla gosse fick svårartade tuberkelsvulster på halsen och gick till en läkare för att söka bot. Läkaren tillrådde ovillkorligen en snar operation, men modern kunde inte besluta sig för operationen genast — hon ville ha betänketid. När hon tänkt sig för, gick hon till en "helbregdagörare" med gossen. Men tronens bön och svettedukar förmådde ingenting mot tuberkelhärden; det blef feber, och gossen dog efter några dagar. När läkaren fick höra detta, sade han till modern. "Vet ni, att ni har tagit lifvet af barnet? Förstår ni, att ni har dödat ert barn."

Då modern berättade historien för mig, frågade hon om jag inte tyckte att läkaren var hård och grym, som kunde säga detta till henne, som var nedbruten af sorg öfver barnets död och tillräckligt olycklig ändå. Men jag kunde inte ge henne den tröst hon vänlade, jag kunde inte säga henne att hon gjort rätt i att handla efter sin öfvertygelse, och att hon ju ändå trots sig verka för barnets väl. En mor får inte experimentera med sitt barn.

De fall jag här påvisat gälla barn under skolåldern. När barnen väl börjat skolan, kan ju den värsta faran för öfvergrepp från ovärdiga föräldrars sida anses vara förbi. Då blir det i alla fall en viss kontroll. Läraren känner i allmänhet någorlunda till sina elevs hem och genom skolan få ju barnen i någon utsträckning både läkarvård, mat, bad och kläder.

Det är således de små barnen det gäller och kanske framför allt spädbarnen. Våra barnläkare äro ganska ense om att dödsiffran för späda barn är onaturligt hög och att orsaken därtill icke uteslutande direkt kan tillskrivas sociala missförhållanden. I lika hög grad är den ofta att söka i vårdslöshet och brist på ansvarskänsla hos mödrarna. Hvad skulle kunna förbättra dessa missförhållanden? Kanske en verkligt intresserad upplysningsverksamhet bland unga okunniga mödrar, både praktisk och teoretisk, och framför allt ett inpräntande af att barn icke äro en föräldrarnes privategendom att sköta efter godfinnande och egna hugskott, utan riktiga människor, för hvilkas hela framtid föräldrarna inför samhälle och samvete främst ha att bära ansvar

ELSA NYBLÖM.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

DET RINGDE IN EFTER MORGONBÖNEN. Sex hundra mer eller mindre musikaliska strupar hade just till ackompanjemang af den gamla vördnadsvärda och något skorrande kammarorgeln afsjungen hymnen:

Din klara sol går åter opp,
jag tackar dig, min Gud.
Med kraft och mod och nyfödt hopp
jag höjer glädjens ljud.

Så bokstafiligen sant var nu inte detta. Ett snötungt februarimörker ruvade ännu utanför fönstren, och i gathörnen brunno lyktorna med svafvelgula glador. Och det var med helt andra känslor än af "kraft och mod och nyfödt hopp" som flertalet genom de långa och smala korridorerna pallrade sig i väg till sina klassrum. Hur många önskade inte innerligt att ha legat fjättrad vid sjuklägret i stället för de afslöjanden af bristfälliga insikter och en lättsinnigt förslösad gårdagseftermiddag, som med största sannolikhet förestod, åtföljda af chikan inför klassen, prick i anmärkningsboken, kanske underbetyg — —

Alumnerna i 6.2 r. plågades dock föga af denna beklämning. Ty där började dagen med en fysiktimme.

När lektor Bergius trädde in, slog af den välbekanta skinnmössan mot väggspanelen och med andra handen viftade åt pojkarna att bli sittande i stället för att fara upp i gifaktställning, mötte han just inga förskrämda eller skuldbelastade blickar. Han stampade af sig galoscherna och gnuggade händerna.

— Anfäktat, hvad här är kallt, pojkar. Fryser ni inte?

— Neej då, lektorn, svarades strax i takt.

— Jo, visst tusan fryser ni, muttrade lektorn och gick bort och kände på kakelugnen. Den var alldeles kall.

— Nu börjar gumman Karolina slarfva med eldningen igen. Ordningsman får hålla efter att här blir eldadt.

Gumman Karolina var vaktmästarfrun.

Ordningsmannen reste sig.

— Herr lektor, Karolina säger att det går åt alldeles för mycket ved i det här rummet. Lektorn stannade på sin vandring.

— Pra! Ni ska väl inte frysa, pojkar. Kalla hit karingen, ordningsman!

— Jag kunde annars själf gå efter en brasa i vedkällaren.

Lektorn grep sig om nästippen som han brukade, när ett svar gaf honom anledning till några ögonblicks funderande.

— Näja, kan han det? Ja, gå ut och hämta in veden då.

Lektorn släppte sin nästipp, som var blågredelin, hvilket gifvit stadens skvallersystrar anledning till det så godt som grundlösa påståendet att han drack (ty om Samuel Bergius drack någonting, var det en eller ett par rödvinstoddar, medan han räfflade de fysikaliska skrifningarna om kvällarna. Och där-af blir inte näsan blågredelin. Men stadens fruntimmer voro förargade på lektor Bergius, emedan han ännu vid femtiotre år och på tröskeln till högsta lönegraden framhårdade i sitt ungarlsstånd.)

Han gick bort och ställde sig vid fönstret som på grund af de åldriga murarnas tjocklek bildade som en liten nisch. Utanför dalade snön alljämt öfver den gamla kära stadens brutna och oregelbundna tak. Den gryende vintermorgonen färgade flingorna med sagans blå — — Lektorn tog upp sin lilla silfverslef och snusade, hvarefter han

belåtet vände sig mot klassrummet, som låg i ett varmt och gulrött ljus från de fyra taklamporna.

— Kan Ohlsson säga mig hvarför det snöar?

Men det var tydligen ett fenomen, hvars uppkomst Ohlsson icke ägnat mycken möda åt att tränga till botten af.

— Neej visst, han tror naturligtvis att vår Herre låter sina små änglar stå och skaka bolstervaren däruppe, för att ni ska ha någonting att slåss med under rasterna. — Sätt sig ned och läs i tio minuter noggrant sidorna 73 och 74, om gasers förtätning. Ja ni andra också, där finns alltid något, som ni har glömt.

Därmed tog lektor Bergius plats på katedern, satte på sig glasögonen och vecklade upp stadens morgontidning.

Man kunde tro att det skulle ge signalen till åtskilligt stim och skoj i klassen, när lärarens ögon försvunno bakom tidningen. Men nej. Det sorlades visserligren, men inga papperstussar flögo, inga grimaser vädjade till kamraternas skrattlust. Det gick en genom den muntliga traditionen forplantad historia om hur eftertryckligt och med hvilken oväntad brio Bergius på stället afstraffat ett par dylika tilltag. Inte skvaller för rektor eller klättrande i anmärkningsboken — nej, ständrätt och ögonblicklig afbasning af de skyldige.

Sådant inte bara ger pojkar respekt — det grundlägger också en solid popularitet. Och Samuel Bergius var kanske skolans populäraste magister — bland eleverna!

Ordningsmannen hade under tiden fyrat på i kakelugnen och återtagit sin plats. Lektor Bergius sneglade ibland ditåt från tidningen; han tyckte det började se allt svartare ut i ugnsluckornas ögonhål. Plötsligt klef han ned från katedern, öppnade luckorna och vred sina händer.

— Herre min skapare, han eldar ju som en piga och inte som om han hade cum laude i kemi. Träna ligger ju som packad sill. Vet ordningsman inte att för att någonting skall brinna fordras det tillgång på syre, syre!

Och lektor knäböjde och började själf stapla upp veden med arkitektonisk beräkning.

Om få minuter sprakade det hemtrefligt i kakelugnen, och med eldgaffeln i handen som pekpinne försummade lektor Bergius hvarken undervisningen eller brasan — —

*

Dagens schema var genomgåendet, klockan hade slagit tre och med en packe blåa häften under armen redde sig lektorn förnöjt grymtande att vända hem till de väntande köttbullarna, pipan och rödvinstoddyn.

Men när han kom ut på skolgården och råkade kasta blicken på det tegelröda bygget på gårdens motsatta sida, förmörkades med ens hans ansikte. Det föreföll honom mer hotande och fängseliskt än någonsin, förstordt genom februarieftermiddagens snödis. Lektorn stannade och torkade glasögonen. Smällde inte en flagga på takåsen också? Någon kom emot honom. Det var rektor själf, en satt, värdig man med ett soigneradt svart helskäg och afmätta rörelser af mycken själfmedvetenhet.

— Jo, min käre Bergius, sade han, i det han räckte upp handen och klappade den länge kultryggige fysikläraren på axeln — i dag ha vi taklagsöl. Och till 1:sta april tänker jag att vi skola kunna ta vår nya lärdomsboning i besittning.

— Redan till april! — Lektorn hajade till.

— Jag hoppas det. Sannerligen ha vi inte

Passionssång.

länge nog riskerat både vår och elevernas hälsa i de där trånga och mörka lokalerna — han svepte med en gest öfver de gamla vänliga, åldersgrå tvåvåningslångorna, sommar och höst klädda med vildvinsrankor.

— Men till den här terminens slut trodde jag i alla fall att ..

Rektorn hörde inte på. Han strök sitt skägg.

— Det blir en ståtlig byggnad, det ser man redan. Ett af de mest moderna läroverk vi ha i landet. När nu träden kommer bort, som skymmer fasaden från gatan...

— Kastanjerna! ropade lektor Bergius. — Tänker du hugga ned kastanjerna!

— Ja, naturligtvis, sade rektorn och höjde på ögonbrynen, de skulle ju stå och skymma.

Kastanjerna! Det gick rundt i lektor Bergius' hjärna. De gamla stolta träden, som han mindes från trettio år tillbaka, till hvilka småpojkar sprungit i kapp, när rasten ringde för att hinna samla mest af nerfallet under timmen.

— Vandal! Uppkomling! sade han mellan händerna och gick utan vidare ceremonier.

Rektorn borrade en hvass blick i hans rygg.

— Han är ett original, den värde Bergius, sade han till sig själf. — Men man får sätta en gräns för hans originalitet. Han får vara god och komma ihåg, att han har en förman.

Och medan han på en plankan steg in i nybyggels vestibud, tänkte han vidare: Tiden hade gått om honom. Gamle stofil! Han hade hört att en klass kallade Bergius för Stofilen. Den tanken gjorde honom godt. Men den drog inte ut taggen i hans kränkta värdighet.

*

Man hade hunnit två veckor in i april, och ännu rådde i lärarkåren en allmän tillfredsställelse med det nya läroverket. De höga och ljusa rummen, det gröna auerljuset, de breda korridorerna och stentrapporna, de praktiska ventilationsanordningarna, kollegierummets bekväma fåtöljer, skolans imponerande yttre — allt var föremål för dagliga lofsånger, vid hvilka den gamla byggnaden fick tjänstgöra som den mörka bakgrunden, det prehistoriska förnedringstillståndet. Vid invigningsfesten hade också rektorn uttalat som sin fasta förvissning, att inom dessa murar skulle ett inte bara friskare och kraftigare, utan äfven ädlare och kunnigare släkte fostras, ty, som romarne sade, *mens sana in corpore sano*.

Bland pojkarne var inte tillfredsställelsen lika oblandad. Ty i de gamla bänkarna och borden, där så många generationer ristat in sina konstnärliga fantasier med knifspetsar, märktes knappt några sniderier mer eller mindre, medan här. De kolossala fönstren och det starka ljuset omöjliggjorde dessutom mångt gammalt bepröfvadt fusktrick.

Men framför allt — det låg någonting odrägligt fyrkantigt, upplinjeradt, ohemtrefligt och fantasilöst öfver denna byggnad, som omedvetet stämde ned de unga sinnena.

Ingen marterades dock däraf som lektor Bergius. På dessa fjorton dagar hade han blifvit som förvandlad. Hans forna fryntlighet och godlynhet hade försvunnit, han var tvär och knarrig äfven mot sina favoriter.

Han saknade allt som under dessa tretton år blifvit livsvillkor för hans trefnad — den gamla utsikten från fönstren, den specifika lukten i rummet, det gulröda lampskenet, det gamla paraplystället, brasan, Karolina, som han brukat gräla med om veden — i det nya husef var det naturligtvis värmeledning.

Han visnade bort som en växt, omplanterad i främmande och olämplig jordmån. Han kände med sig, att han inte passade i detta

*J dag står jorden full af gråt,
pärlor och klara droppar,
en dansande solglimt ler däråt
och fågeln på grenen hoppar.*

*J dag står jorden mörk af must,
som vattnad dryper och tindrar,
och trädet dricker tårarnas lust,
tills ädelstenssprydt det glindrar.*

*Där går i sol'n en gammal grå man,
kåppen stöter och stöter;
han är så skumögd, att knappt han kan
skönja den, som han möter.*

*Allen barnen tumla vid skolans knut
på jord, som dryper och glimmar;
det är lust och gråt i samma minut,
det är solregnets groende timmar.*

*Vid fönstret tänker en sjukling matt,
hur skönt det vore att glida
som droppen från trädet, i jord, till natt,
— blott slippa, slippa att lida.*

*Hur skönt det vore, som droppen kysst
af solen, ett ögonblick glindrar
och faller — i mullen få sjunka tyst
som gråt, som löser och tindrar.*

*Allen borta på vägen med svepande hår
barnen leka och larma,
en dansande solglimt öfver dem går,
och fåglarna drilla sig varma.*

*Vid fönstret sjuklingen stilla ler,
— Herre, du kunde väl våga,
när ditt gyflne leende jorden når,
att släcka en tynande låga.*

*J tusende andra den tändes stark
— se, trädets glindrande knoppar!
Det leker ett barn på uppståndelsens mark
för hvar lidandets tår, som droppar.*

Gustava Svanström.

.....
skinande nya hus med sin gamla grönaktiga ytterrock, sin luggslitna skinnmössa, sin snusdosa och sin blågredelina nässpets.

Och en dag urladdade sig hans vantrefnad och kufvade förbittring i en katastrof.

Som vanligt hade han gifvit klassen tio minuter att läsa öfver, medan han själf ögnade i ett veckoblad — stadens tidning hade han upphört att läsa, sedan den fotograferat det nya läroverket och dess arkitekt — upphofs-
mannen till denna banala dussinbyggnad

med sin förfärliga aula, som Bergius döpt till "puckeln".

Då får han se att en af pojkarne i första bänkraden, den, som han ett par gånger förut kommit på med fusk i hemskrifningarna, sitter och läser i en bok, som af formatet att döma omöjligt kan vara fysiken. Jaså, det är alltså tacken för att man i sin godhet ger dem denna frist. De förakta och ignorera hans ämne till den grad, att de under hans timmar sitta och läsa på till andra lektioner.

Lektorn smyger sig ned på få från katedern, närmar sig försiktigt den skyldige och får se att boken han sitter och läser i är — läroboken i dogmatik, det ämne, som lektorn djupast ringaktar och önskat ha struket från schemat, då det inte representerar något verkligt vetande.

I nästa ögonblick smattra örfilarna om brottslingens öron. Lektorn tycks ha fått ett anfall af fullkomligt raseri. Han slår och slår, och hela klassen, som aldrig sett honom sådan, sitter blek.

Några dagar senare blir Bergius inkallad på rektorsexpeditionen. Skolans chef gör honom uppmärksam på att det numera är förbjudet att aga lärjungarna. I fall af gröfre förseelse har vederbörande lärare att göra anmälan hos rektor. Han meddelar honom också, att den misshandlade gossens fader fordrat en formlig ursäkt, eljes tänker han låta saken gå till offentligheten.

Gamle lektor Bergius, som blifvit stående framför sin förman som om han själf varit en skolpojke, förljant af tillrättavisning, lyfte plötsligt hufvudet.

— Ursäkt! utbrast han. — Skall jag nu också be om ursäkt för att jag klappar till en pojke, när han bär sig åt som en fahund. Orrarna förljante han och det går ju ingen nöd på honom. Nej, så förbanne mig jag det gör.

Rektorn reste sig värdigt.

— Fadern har gifvit dig betänketid till lördag. Jag hoppas du inser hvad du är skyldig läroverkets anseende.

Tyngre i hågen än någonsin förut under sitt femtiotvååriga lif gick lektor Bergius hemåt den dagen.

Läroverkets anseende! Den pilen hade träffat djupt. Han var en skamfläck för läroverket. Han öfverträdde skollagen och var en buse mot pojkarne.

Inom få dagar hade tilldragelsen spridit sig i staden och blifvit veckans samtalsämne. Skadeglädjen bland kaffesysterne var liflig, och den allmänna spänningen steg efter som lördagen närmade sig.

Skulle den gamle enstöringen och tvärviggen ändå krypa till korset?

På fredagskvällen spred sig som en löpeld från rektorsbostaden den sensationella underrättelsen, att Bergius förklarade sig villig att göra fadern afbön på expeditionen kl. 12 följande dag.

Men det såg ut som om han ångrat sig i sista stund. Ty rektorn och fadern väntade förgäfvets och med allt mer förlängda ansikten i både tio och fjugo minuter.

Sjukdom kunde man inte skylla på, ty lektorn hade som vanligt undervisningstimmarna 8—11.

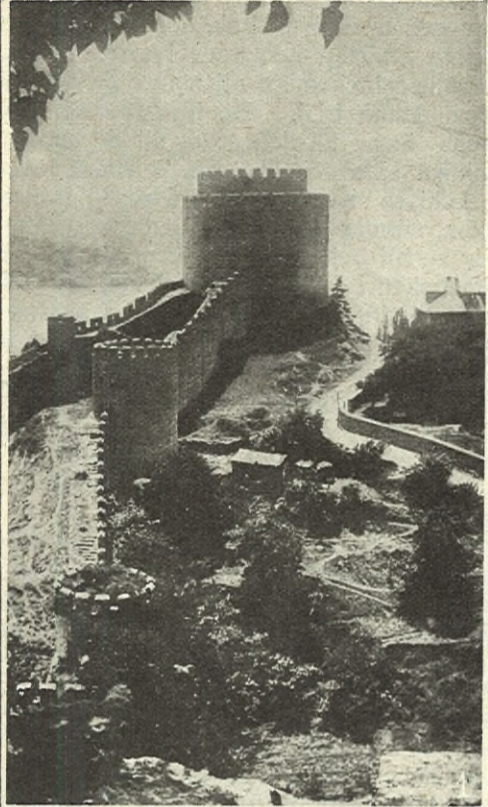
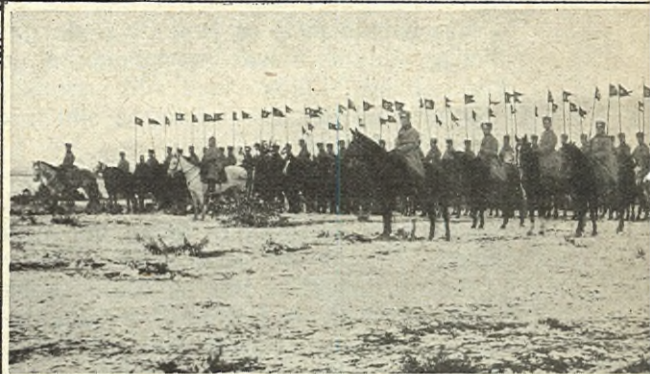
Vaktmästaren efterskickades och kunde lämna upplysningen, att lektorn för en god stund sedan varit inne och lånat nycklarna till gamla skolhusef, ingång C. Han hade några kvarglömda papper där att hämta, sade han.

När dörren bröts upp till fysikrummet, fann man lektor Bergius hängande i spjällsnöret. Det såg ut som om han räckte ut tungan mot den nya skolan, den nya tiden — — —

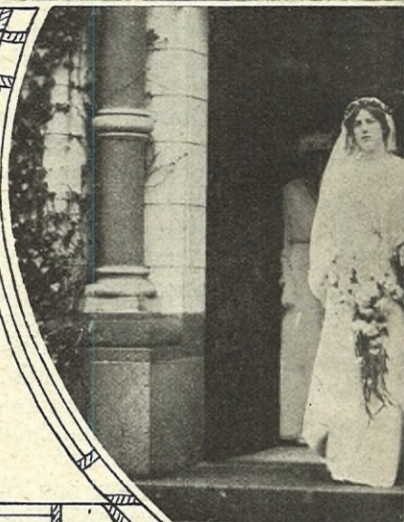

FRÅN VÅRA

1. Fortet Sidd ull Bahr vid inloppet till Dardanelerna, som hårdnackadt beskjutits af engelska och franska krigsfartyg. 2. En fången sibirisk soldat inför kejsar Wilhelm. 3. Två tyska soldater värmande sig vid elden i sin jordkula, samtidigt som

mästaren vid brandenburgska kryssjärregementet Leopold v. Bredow efter vigseln i Friedrichsruhs slottsköpell. 8. Tysk soldatkyrkogård vid Lille.

de torka sina strumpor och stöflar. 4. Revelj blåses i en polsk by. 5. Gåta i den af engelsmännen bombarderade staden Smyrna. 6. Lifhusarregementet, anfördt af den bekante ryttmästare von Kleist på väg till Prasnysz. 7. Ett krigsbröllop. Grefvinnan Hannah von Bismarck och rytt-

KRIGSFOTOGRAFER

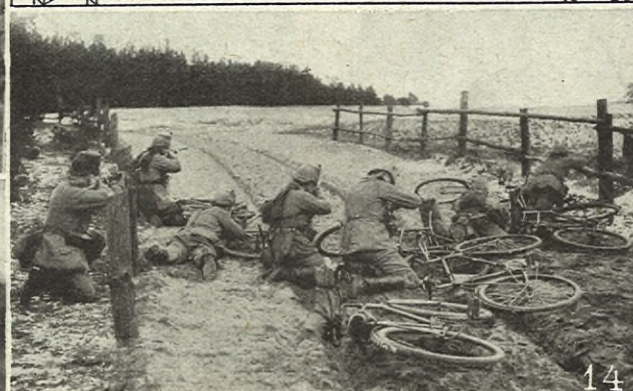
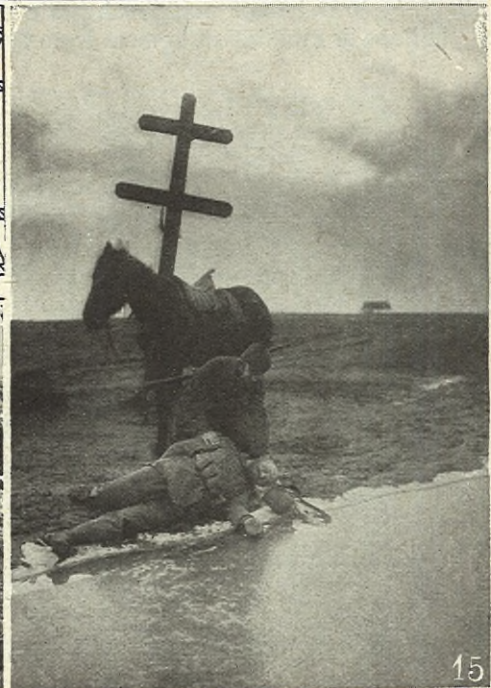
leri i den fallande aftonskymningen på frammarsch invid Prasznyz. 11. Österrikiska maskingevär i aktion i Karpaterna. 12. Franska soldater i en skyttegraf iakttaga i periskopet fiendens rörelser. 13. Tyska officerare som ympas mot tyfus. 14.

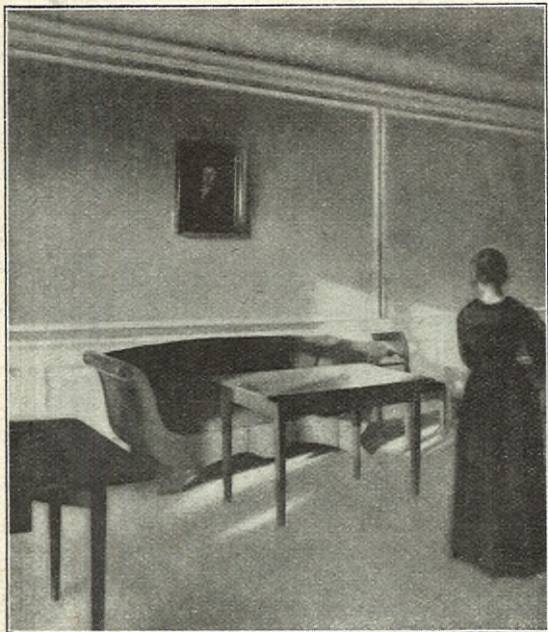
9. Krigsentusiasmen i Palestina. Kommandanten X talar i Jaffa till folket och de utdragande muhammedanska trupperna. 10. Ett tyskt kaval-

En österrikisk velocipedpatrull i ryska Polen, som lägger an på fienden. 15. En patrull påträffar en sårad förpost, som släpat sig till stranden af en sjö för att dricka. 1, 3, 7, 8, 9, 13 Leipziger Presse Büro. 2, 5, 11, 12 Berliner Ill. Gesellschaft., 4, 14 Phototek. 6, 10, 15 A. Grohs foto.

Vår konstindustri under kritikfärlan.

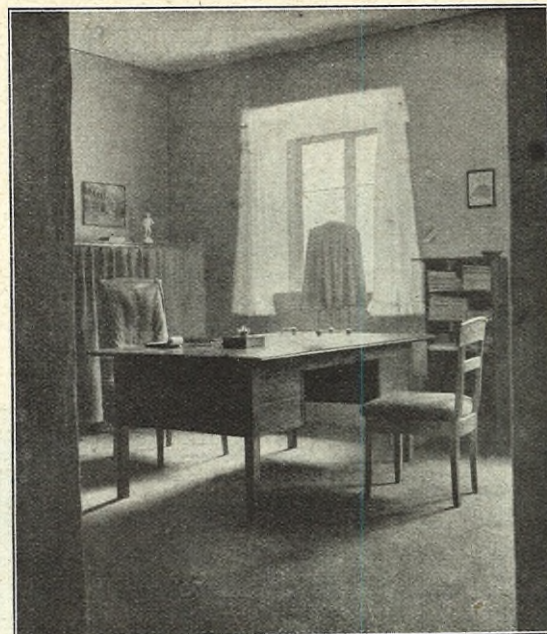
Borgerlig empiri.

DE SISTA MÅNADERNA HAR namnet Svenska slöjdföreningen ofta setts som rubrik i tidningarna tillsammans med uttryck som "strid", "schism", "protestskrifvelse", kritik öfver kritik" etc. Den som läst mer än rubriken har fått veta, att föreningens tidskrift haft ett Balliskt nummer med skarp kritik öfver svensk konstindustri i den mån den brister i den konstindustriella grunddygden att låta ändamålet uttryckas i formen. Erik Wettergrens uppsats "Varia" kritiserar våra porslinsfabriker, vår glas-tillverkning: — — — "bristen på både tradition och förnyelse gör sig på ett sär eget sätt gällande ifråga om våra stora porslins- och fajansfabriker, särskildt den ena af dem har ju ett traditionsarbete att bevara, som bör kännas nästan tyngande genom dess alsters festliga formkänsla, lefvandets karaktär och koloristiska lust." Och Torsten Stubelius går hårdt åt "Möbler och rums-konst på Balliska utställningen".

Nu ha cheferna för våra stora porslins- och möbeltillverkningar protesterat mot kritiken såsom obefogad och öfverdrifven. Amanuensen Wettergren, som sedan ett par år tillbaka är Slöjdföreningens sekreterare och tidskriftens redaktör, håller lika fast på att en saklig kritik har sin fulla befogenhet, också om den går ut öfver föreningens medlemmar. På det stora protestmötet i mars fick han rida ut stormen, som kritiken väckt, och då blefvo Carl G. Laurins ord tydligt nog illustrerade att "det inte bara är ett nöje att komma fram med

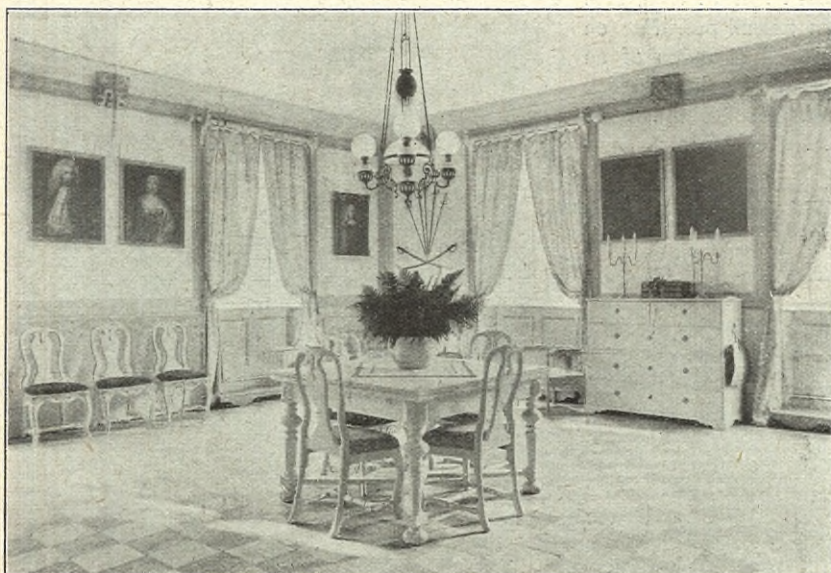
en öppen och rättfram kritik mot stora bolag, som vant sig vid idel loford". Referaten visa att de båda konstindustriella kritikerna fingo hålla till godo med epitet, hämtade från både det profana språket och från skriftens, men med grundbetydelsen "öfversitteri" i båda fallen. Och kanske minst lika pröfvande voro de mycket "allmänna" betraktelser öfver konst och det sköna, som de fingo till straffläxa. Men jag tror att Erik Wettergren bortser lätt från den öfvergående otrefnaden i glädjen öfver det ökade intresse allmänheten visar för Slöjdföreningen, för dess arbetsuppgifter och arbetsprinciper.

För ett par år sedan ännu tror jag inte att folk i allmänhet, jag menar de som inte själfva på något sätt voro konstslöjdare, visste mycket om föreningen. Den är ändå mycket gammal, öfver 60 år, och det kan ju erinras om att det är denna förening, som grundat Tekniska skolan. Men allmänheten hörde inte ofta något om den — åtminstone var det så för mig. Det var på ett besök i München jag hade sett de nya konstindustriella idéerna, "Werkbundsidéerna", omsatta i verklighet, dels på utställningen där 1912, dels på förmedlingsbyrån "Münchner Bund, Vereinigung für angewandte Kunst". Den ledande tanken är att mer och mer använda konstnärliga krafter i industriens tjänst för att framställa "kvalitetsvara", det vill säga en vara, som är ärlig i materialet och ändamålsenlig och smakfull, fast det kanske är ett billigt industriföremål, en papperspåse, en klädhängare e. d. Men läs om denna s. k. "Werkbunds-rörelse" i Erik Wettergrens koncentreradt upplysande artikel i Almanack för alla i år. Jag minns att jag talade med honom om min beundran för hvad jag sett där nere, och då fick jag höra af honom att Slöjdföreningen ville ta upp ett ifrigt förmedlingsarbete mellan konst och industri och arbeta på att här hemma anpassa de nya idéerna, som visat sig ha ekonomisk bärkraft i det land, där de först uppstått. Att uppföra publiken till att köpa förståndigt är naturligtvis ett viktigt arbete för den konstindustriella rörelsens framgång. Slöjdföreningen har också på de sista åren förstått att komma i kontakt med en större allmänhet genom till exempel den intressanta affischutställningen för ett par år sedan, genom föredrag, utställningar och skioptikonföreläsningar. Förmedlingsverksamheten mellan in-

Interiör från ett sydtyskt arbetarhem.

dustrin och tecknarne utvidgas allt mera. Den som kommer upp på förmedlingslokalen får en konkret uppfattning, hur där arbetas för den estetiska trefnaden omkring oss på olika fält, om det nu är genom ritningar till en kaffepumpa, ett tjugufemöresbokomslag, en villa eller en trädgårdsstol. Just nu pågår ett ihärdigt arbete med att granska saker för det blifvande stora konst- och handverks-lotteriet. Om man går på en föredrags- och diskussionsafton i Slöjdföreningens lokal vid Västra Trädgårdsgatan, får man förstås bäst inblick både i arbetet och svårigheterna, såsom t. ex. nu vid det ryktbara protestmötet en dag under förra månaden. Det är både häpnadsväckande och tankeväckande, hur yrkesfördomar och publikfördomar blotta sig. Man märker att ordet "konstnärligt" alljämt har en mystisk och misstänkt klang, mångas innersta tanke är nog ungefär den: "det är ju förstås modernt att allt möjligt skall vara konstnärligt nu, möbler och hus och tryckknappar, och man får väl följa med sin tid något så när, men nog äro de konstnärliga bo-hagstingen litet besynnerliga, litet obekväma och för dyra i förhållandet till nöjet att rå om dem." Och att det hela är påhäftadt af uppskrufvade och öfverspända esteter är man också tämligen på det klara med. Fabrikanterna oroas sig för ekonomin och köparne för den dagliga trefnaden, och amatörkonstfilosofen för att man kanske ändå icke kan vara säker på hvad som är "skönt". Det blir då den konstindustriella kritikern, som får lugna de klenrogna med att till grund för konst-

Herrgårdsinteriörer från Uppland.

Professor Franz Neruda.

närligheten skall ju ligga ändamålsenlighet i form och redbart material, då måste ju också varan blir värd sitt pris och det sökt konstnärliga falla bort. Vidare kan han ju visa på de resultat man kommit till i Tyskland, som gått före med dessa idéer och öfvergifvit den gamla ekonomiska villfarelse, som brännmärkt med adjektiven "schlecht und billig". Att det inte är "konstnärligt" i och för sig att ha dyrbara, unika ting och komponerade af aldrig så framstående konstnärer, när de inte gå ihop med det hela, påvisade arkitekten Stubelius i sitt föredrag om möbleringskonst. Hans föredrag var en vidräkning med dem, som tycka det är säkrast att välja sig en möbel i någon "antik" stil, antingen äkta eller kopierad, och inte fråga sig: passar det till vår våning, passar det till vår lefnadsstandard öfver hufvud?

Han visade bilder från rockokotiden, där de buktiga ytorna, de elegant svängda linjerna i lyxmöblerna återfunnos i takens dekorering, i väggars och speglars ornament, i styfkjortlarna och perukerna och klackarna. Jag tror nog mer än en af åhörarna kom ihåg, hur man känner sig, när man kommer in från gatan i en regnvåt mörk promenaddräkt för att värma sig med en kopp kaffe på ett konditori och måste slå sig ned som en mycket "oorganisk" svart fläck midt i all den hvita rockokoprakten, hvarmed sådana lokaler allt för gärna utstyrs. "Skall det vara någon af de gamla stilarna, som passar vår tid, så är det den borgerliga senempiren", sade föredragshållaren. Hans ord om att våra möbelkonstnärer i den hade gammal nordisk tradition att bygga på var godt för dem att höra, som äro rädda för allt för "rationell" möbelkonst under tysk inverkan — "vi vill inte ha stolar som ortopediska sjukstolar och soffor som kuber och block."

"Ja, det går väl an för er, som bor i Stockholm", har jag ofta hört sägas nere i landsorten, "ni få se och höra och jämföra, vi vill också gärna ha vårt hem vackert. Men vi får ta hvad som finns i bodarna här, det blir att man till slut tar det minst fula och ens smak blir alldeles förslöad". Till alla dem, som vilja ha en smakledare, önskade jag säga: gå in på platsens bokhandel, se på ett häfte af Sv. Slöjdföreningens tidskrift. Fyra sådana

vackra häften om året och medlemskap i föreningen kostar 5 kronor per år. Enhvar, som är intresserad får bli medlem. Jag nämner här några af de rikt illustrerade uppsatserna, som senast publicerats i tidskriften: "Oster och Väster" af August Brunius, "Tyska affischer" af Greta Sellberg, "Bokhandtverk" af Lagerström. Hållt ville jag skriva af hela innehållsförteckningen. Jag är säker på ett alltmer ökad intresse för Svenska Slöjdföreningens arbetsutveckling på olika områden, den sammanfaller ju med de svenska hemmens utveckling i trefnad, smak och stil.

IDA BUERGEL GOODWIN.

Från scenen och estraden.

DET GIFS LITTERÄRA TEATERstycken, som just till följd af deras artistiskt besjälade form reservationslöst tilltala publiken, medan återigen andra, hvilkas litterära halt ej kan fränkännas dem, likafullt snafva på rampen och nå lyssnarne endast som skärfvor af ett konstverk. Gunnar Heibergs lustspel "Kärleken till nästan", som på vårfrudagens afton upplefde sin svenska premiär på Intima teatern, hör till den sistnämnda gruppen dramatisk. Författarens satir riktas här mot dem, som låtsas följa budet att älska sin nästa, som sig själfva, men i realiteten dölja den hårdaste egoism under sin människokärleks kåpa. Uppslaget är lofvande, men författarens indignation har narrat honom in på karrikatyrrens område, så att afsikten med en risbastu åt fariséerna i mångt och mycket förefelas. Enstaka scener äro dock förträffliga i sin hvassa ironi, och äfven driften med det stora skaldesnillet B. B. har ett visst kuriositetsvärde för den med litterära norska förhållanden förtrogne.

Det otillfredsställande totalintrycket hjälptes icke upp af spelet, hvilket var ojämnt och utan förmåga att träffa styckets ton. Herrar Lavén och Carlsten bildade dock undantag, ty den föres skroderande och om sin inbillade barrikadbragd deklamerande familjefar och den senare som den store skalden hade åstadkommit ett par intresseväckande figurer.

På Oscarsteatern har det nu börjat bli trifsamt igen tack vare den nya Léhar-operetten "Röda rosor", som äger en underhållande och osökt rolig libretto och en melodirik, om än föga originell musik. Ty man kan ej få allt. Det är vidare en stor vinst för det hela att teatern i operettens hufvudroller förfogar öfver så goda krafter som fröknarna Naima Wifstrand och Eva Eriksson samt herrar Ottoson, Textorius och Schröder. De utveckla ett verkligt artistskap både i fråga om spelet och sången, skapa ögonblick af spirituellt humor — och det var minsann inte i går, man erhöill en sådan själens läskedryck från en stockholmsk operettscen. Nos remerciements!

Konserternas vårfloed är allfort lika bred och ymnig. I dag tillåter oss utrymmet endast att nämna finska sångerskan fru Anna Hagelstam, hvilken sjöng ett särdeles brokigt program af tyskar, fransmän, italienare och finnar och hvars röst, en stor klangskön sopran, tydde på god skola. Själfva föredraget ägde mera rutin än konstnärlig fördjupning. Men Vetenskapsakademiens gamla tråkiga hörsal är heller inte någon frestande lokal för konstens andar att sänka sig ned i.

Sorgebudskapet från Köpenhamn att professor Franz Neruda aflidit därstädes kom ej alldeles oväntadt, ty den öfver 70-åriga konstnären har någon tid lidit af ohälsa, som nu släckt hans lif och dragit det sista taktstrecket i hans musikaliska gärning. Ehuru större delen af sitt lif bosatt i Köpenhamn har Franz Neruda i egenskap af mångårig dirigent för Musikföreningen här i hufvudstaden gjort en betydande insats också i svenskt musiklif. Som dirigent var han en mästare, antingen han dirigerade klassisk eller modern musik, och äfven som framstående cellospelare har han under oräkneliga konsertturnéer låtit höra sig i vårt land. Våra föräldrar kunde berätta om Nerudatriden, syskonen Maria, Vilhelmina och Franz, som 1861 för första gången, under en rundresa genom Europa, kom till Stockholm och fängslade den dåtida hufvudstadspubliken med sitt spel.

Franz Neruda ingick 21-årig som violoncellist i det Kgl. danska kapellet i Köpenhamn och kvar-

stannade på denna post i mer än ett tiotal år. År 1867 bildade han i Köpenhamn en kammarmusikförening samt blef Gades efterföljare som dirigent för Köpenhamns Musikförening. År 1893 fick han professorstitel, hvarjämte åtskilliga andra yttre utmärkelser kommo honom till del.

Syskonen Neruda voro till börden böhmare, af en känd gammalböhmisk musiksläkt, och Franz Neruda var född i Brünn. — Det här meddelade porträttet af professor Neruda är utgånget från H. Du Rietz' ateljé.

ARIEL.

Sjukvårdskurser.

STOCKHOLMS KVINNORS LANDSTORMSFörening, hvilkens egentliga ändamål är att bidra till landstormens utrustning, har äfven i sitt program upptagit anordnandet af kortare sjukvårdskurser för dem, hvilka för hem- och nödhjälpsbehof önska förvärfva någon kännedom om sjukskötsel. För dessa kurser, hvilka omfatta 36 timmar och äro lagda efter en för ändamålet särskildt uppgjord plan, har landstormsföreningen lyckats förvärfva flera dugliga ledarinnor. De sammanslutningar eller enskilda personer i landsorten, som vid anordnandet af sjukvårdskurser vilja begagna sig af dessa instrukturer och af föreningens kursschema, kunna göra anmälan härom till fröken Sally Peterson, Tunnelgatan 25, Stockholm, med angifvande när kursen önskas. För hvarje kurs erlägges till instrukturen 100 kr. jämte fri resa och fritt vivre; lokal och en del undervisningsmateriel, såsom tvenne sängar med tillbehör m. m. anskaffas af rekvirenten. Antalet deltagare i hvarje kurs bör ej öfverstiga 40.

En barnmålare.

HET STOCKHOLMS NYA KONSTHANDel, Strandvägen 17, där äfven konstnären Axel Wallert utställer sina mustiga folkflitsbilder från Sydtykland, har norrmannen Björn Smith-Hald en utställning af barnstudier, hvaraf vi i dag meddela ett par prof.

Konstnären är uppfostrad i Paris och har också tagit intryck af den franska tekniken. Hans serie af små herrar och damer är gjord med mycken kunskap, grace och humor, som fullt förklarar den framgång han haft såväl här som i sitt hemland och i utlandet. Barn är ju också det tacksammaste som finnes att måla, de äro förtjusande modeller och de vuxna bilda villigt en beundrande publik.

Björn Smith-Hald.
Barn typer. Efter färglagda kolteckningar.

ÅRETS FÖRSTA

kvartal är nu snart tilländalupet, och det gäller därför för alla våra ärade kvartalsprenumeranter att **OFÖRDRÖJLIGEN**

förnya prenumerationen på Idun. Endast därigenom kan afbrott och oregelbundenhet i tidningens expedition undvikas.

PRENUMERERA DÄRFÖR GENAST!

Vördsamt
IDUNS EXPEDITION.

Förnämsta vita stångtval är **Äkta Balsamiska Barnängens Aseptintvål**
OBS. Björnstämpeln!

EDV. NERLIEN, A.-B.

STOCKHOLM - - LUND

Sveriges bäst sorterade fotografiska affär.

Bästa inköpskälla för fotografer och amatörer.

IDUNS KOKBOK

innehåller öfver 1,000 praktiskt pröfvade recept och är oundgänglig i hvarje hem.

Pris inb. Kr. 5: 50

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR

VECKAN 4-10 APRIL 1915.

SONDAG (Påskdagen). Frukost: Smörgåsbord; kalffilé med béarnaisesås och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Consommé Geraldine; gösfilé à la Normande; ångstekt poularde med

MÅNDAG (Annandag Påsk). Frukost: Smörgåsbord; omelett med champinjoner och fågelstufning (rester från påskdagen); mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Nässelfärd med förlorade ägg; persiljespäckad lammstek med legmyer och sallader; kall aprikospudding med vispad grädda.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Potatispudding med murkelsås; enkel äppelkaka med vispad grädda.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Backman; mjölk; kaffe el-

grönsaker; pistacieglace med mandelsprits.

MÅNDAG (Annandag Påsk). Frukost: Smörgåsbord; omelett med champinjoner och fågelstufning (rester från påskdagen); mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Nässelfärd med förlorade ägg; persiljespäckad lammstek med legmyer och sallader; kall aprikospudding med vispad grädda.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Potatispudding med murkelsås; enkel äppelkaka med vispad grädda.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Backman; mjölk; kaffe el-

ler te. Middag: Stekt filé af rödspotta med potatis; mannagrynsgrot med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sillpölsa; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt fläskkorf med rotmos; slätvälling.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med risgryn; rabarbersoppa.

RECEPT:

Kalffilé med béarnaisesås (f. 6 pers.). 750 gr. kalffilé eller benfritt innanlår af kalf, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 1 dcl. buljong.

Till garnering: 9 hveteskivfor, 3 msk. smör (60 gr.), 1 burk sparrisknopp (1/4 lit.).

Béarnaisesås: 1 tsk. hackad chalottenök, 1/2 gr. hvitpeppar, 2 gr. salt, 4 msk. god ättika, 5 äggulor, 180 gr. smält smör, 20 gr. hackade dragonstjälkar, cayenne, 3 msk. god köttky eller buljong.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i 9 skivfor, hvilka utklappas till halva tjockleken och ingnidas med en blandning af saltet och pepparn.

På bröskivorna, som böra vara 1 cm. tjocka, afskäras kanterna, hvar efter de stekas vackert brunula i smöret och läggas på ett rundt fat, helst af silfver. — Sparrisens värme i vattenbad.

En stekpanna upphettas, smöret brynes däri, biffrana läggas i och stekas vackert bruna eller omkr. 3 min. på hvarje sida. De läggas upp på bröskivorna (krutongen), pannan vispas ur med buljongen, som användes till béarnaisesåsen eller hälls på serveringsfatet.

Till såsen blandas löken, pepparn, saltet och ättikan i säskastrullen och hopkokas, tills 1/2 återstår. Kastrullen skjutes åt sidan, de uppspade äggulorna tillsätts, och såsen får sjuda under stark vispning, hvarefter det smälta, något afsvalnade smöret tillsättes så småningom.

Såsen vrides genom tunn duk, afsmakas med cayenne och afsutas med de hackade dragonstjälkarna och om så önskas, med köttskyn eller buljongen. Den värms i vattenbad, tills den är ljum, och serveras genast. Upphettas den för mycket, skär den sig.

Béarnaisesåsen hälls öfver biffrana, anrättningen garneras med sparris och persilja och serveras mycket varm som frukost- eller lunchrätt.

Consommé Geraldine (f. 12 pers.). 2 1/2 lit. klar consommé, salt, cayenne.

Garnityr: 3-4 morötter, 1/2 lit. buljong, äggroyal, 1/4 burk fina, komserverade ärtor, 1 burk grön sparrisknopp (1/4 lit.).

Beredning: Morötterna skrapas, sköljas, torkas och tagas ur med ett skopfmigt legymjärn till 36 små, ovala kulor, som kokas mjuka i buljongen. Royalen skäres ut med ett litet rundt mått i form af pastiljer, hvilka läggas i soppskålen tillika med morotskulorna, ärtorna och sparrisens. Consommén kokas upp, afsmakas med kryddorna och hälls öfver garnityret.

Gösfilé à la Normande (f. 6 pers.). 2 gösar på 5 hg. styck, 2 tsk. salt.

Till kokning: 2 msk. smör (40 gr.), fiskbuljong.

Stufning: 1 burk champinjoner (1/4 lit.), 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 4 dcl. fiskbuljong, 1 hg. räkor, 1/2 burk musslor (1/2 lit.), salt, hvitpeppar, 1 äggula.

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 3 dcl. fiskbuljong, 2 msk. champinjonspad, 2 msk. musselblad, 2 msk. tj. grädda, 2 äggulor, 30 gr. smör, salt, cayenne.

Till garnering: 6 skivfor tryffel, 12 kräft- eller räktstjartar, 6 champinjonhattar, 6-8 små halfmånar af smördeg, kruspersilja.

Beredning: Gösaorna fjällas ej, rensas, sköljas, torkas, skäras i filéer, och ryggen ben jämta alla småben skäras bort. Filéerna läggas med skinnsidan mot en skärbräda, och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna skäras itu på längden och därefter midt itu tvärs öfver. De bultas ut lätt med en fuktig klud, så att de likna sjötungfiléer, gnidas med saltet och få ligga på hvarandra 1 tim. På hufvud, ben och skinn kokas god fiskbuljong, och filéerna kokas däri, sedan de äro torkats. De uppläggas med hälslef i krans på ett aflängt fat, helst af silfver, fatet sättes under några minuter i främre delen af ugnen, och det spad, som därunder samlas, hälls noga af. Fiskbuljongen hopkokas och användes till stufningen och såsen. Stufningen lägges i midten på fatet, såsen hälls öfver fisken, och anrättningen garneras vackert med tryffel, kräftstjartarna, champinjonnerna, som frästs i smör, smördegshalfmånarna och persiljan. Serveras med små runda, kokta potatisar, urtagna med legymjärn.

"ALICE"

Särdeles trefflig öfvergångshatt af rips

Kr. 4: 50.

I svart med hvitt band.
I svart med lilas band.
I hvitt med lilas band.
I hvitt med svart band.
I helsvart. — I helhvitt.

A.-B. NOBDISKA KOMPANIET
Kungl. Hofleverantör.
STOCKHOLM.

Begär N K:s Värkatalog

D. B. C.

Flytande Putskräm för metaller.

Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.

Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & Cos A.-B. GÖTEBORG.

Välsmakande och därför

utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Apoteket Vasens järnpreparat

"Ferrol", organiskt lättsmälft preparat.

0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl

ÄKTA DALASPETSAR Mockfjärds-

finnas dels på lager dels på beställning hos Fru Hedvig Lindqvist, Mockfjärd, Dalarne.

För den nyfödde.

Komplett utstyrel, 3 omgångar, välstyrd af bästa material. Pris 10 kr pr kartong. Presentkartongen 14 kr. Fru Caspersson, 9 Karlslundsg., Örebro

**BORDSERVISER
HEDERSGÅFVOR
PRESENTARTIKLAR**
AV
SVENSK KRISTALL

STÖRSTA URVAL. --- ALLA PRISLÄGEN.

DE SVENSKA KRISTALLGLASBRUKENS FÖRSÄLJNINGSMAGASIN
20 BIRGERJARLSGATAN. Kungl. Hofl. 18 GUSTAF AD. TORG.

X-Ray. Vackraste och angenämaste

elektriska belysning för hemmen.

Ööfverträffad för handarbete. Förordas af ögonläkare.

Enligt verkställda undersökningar är direkt belysning med elektriska lampor i hög grad tröttsamt och skadlig för ögonen. Indirekt X-Ray-belysning kan åstadkommas öfverallt utan nämnvärd ökning i ström-kostnaden. Härigenom får man en jämn, behaglig, för ögat välgörande belysning utan skuggor.

Om Eder armatur har någon slags skålförm kan den i de flesta fall för ringa kostnad ändras till X-Ray-systemet.

Begär vår X-Ray-broschyr N:o 3, som sändes Eder gratis och franco.

Nordiska X-Ray-Reflektor A.-B.
Stockholm - Göteborg - Malmö

ORIGINAL SINGE SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER & O
SYMASKINERS AKTIEBOLAG
Filiales på alla större platser

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klens barn i alla åldrar. Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depot, Malmö.

Obs!
VARUMÄRET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

Rikhaliga variationer. Begär pris.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38
STOCKHOLM

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas parad.

Är Skandinavien största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger, Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.**

P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.

Landets största detalj-Damskrädderi.

Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr.

Profver & kostnadsförslag franco.

Priserna erkänt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon Dantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Till stufningen skäras champinjonerna i mindre bitar, sedan 6 hattar fräntagits till garnering. De skurna champinjonerna fräses i smöret, tills det är klart, då klämmas de upp med en sked, och mjölet fräses med smöret 2 min., fiskbuljongen spådes på, och såsen får koka 5 min. De rensade räkorna och musslorna läggas i, stufningen får koka upp, afsmakas med kryddorna, afredes med den uppvispade äggulan och får sjuda.

Till såsen fräses smör och mjöl 2 min., fiskbuljongen, champinjonspadet, musselspadet och grädden spådas på, och såsen får koka 5 min. De uppvispade äggulorna och det kalla smöret tillsätts, och såsen får sjuda under vispning samt afsmakas med kryddorna.

Ängstekt poularde (f. 6-8 pers.). 1 poularde eller 1 kapun på omkr. 3 kg., 1/2 citron, 25 gr. tryffel, skinka eller tunga, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 hg. späck, 1 l skifva, 3 msk. smör (60 gr.), 2 morötter, 1 rödlök, 1 selleristjälk, 1 msk. rå, finskuren skinka, 3/4 lit. klar kalf- eller lönsbuljong, 1 dcl. champinjonspad, maderä eller hvitt vin, 3 dcl. mörk buljong.

Beredning: Fågeln förberedes på vanligt sätt, gnides med citronen på bröst och ben, hvarpå dessa doppas några ögonblick i kokande ljus buljong eller vatten. Den späckas därefter med strimlor af tryffel, skinka eller tunga, gnides in- och utvändigt med en blandning af salt och peppar, uppsättes, belägges med späckskifvan, som fastbindes med fint segelgarn. I en kastrull, ej större än att fågeln nått och jämnt rymmes, brynes smöret, fågeln nedlägges däri och brynes rackert på alla sidor, hvarefter den upptages. Morätterna ansas, och det röda af dem hackas fint, likaså rödlöken och det inre af selleristjälken. Grönsakerna läggas i kastrullen tillika med skinkan; fågeln lägges öfvanpå, och en tredjedel af buljongen spådes på. Locket pålägges, och buljongen får koka ihop öfver sakt a eld, tills den är tjock och simmig. Då tillsättes resten af buljongen, kastrullen sättes utan lock i ugnen, och fågeln får steka, tills den är mör, under det den öses öfver hvar 10:e min. Tio min. innan fågeln är färdig spådes champinjonspadet eller vinen. Fågeln lägges i ett djupt fat och täckes öfver, så att den hålles varm. Grönsakerna (som ej fått brännas) spådas med den mörka buljongen och få koka 10 min. Upphållas i servett, urvridden i hett vatten, hvarefter såsen noga befrias från allt fett, uppkokas och afsmakas. Fågeln skäres, garneras med små prinskorivar, grönsaker och brynt potatis. Såsen serveras i säsksål.

Pistacieglace (f. 12 pers.). 75 gr. pistacior, 60 gr. sötmandel, 1 msk. mjölk, 8 äggulor, 150 gr. socker, 1 lit. kokande grädde, grön karamellfärg, 1-2 msk. arrak.

Beredning: Pistacierna och sötmandeln skällas, drivas genom kvarn och stötas med 1 msk. mjölk till en fin massa, som lägges i den kokande grädden och får stå övertäckt 20 min. för att draga. Äggulorna röras med sockret i en kastrull omkr. 20 min., den kokande grädden spådes på, litet i sänder, hvarefter krämen får sjuda öfver elden, under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig. Kastrullen aflyftes, krämen silas och vispas, tills den är kall, då den färgas grön, om så önskas, med litet karamellfärg och smaksättes med 1-2 msk. arrak. Glacen fryses på vanligt sätt. Uppstäljes på glas-skål med tårtpapper eller servett och serveras med mandelkransar.

Scones. 1/2 kg. hvetemjöl, 2 strukna tsk. bakpulver (6 gr.), 1 struk tsk. soda (3 gr.), 50 gr. smör, 1 ägg, omkr. 2 dcl. mjölk, 1/2 tsk. salt, 2 msk. socker.

Till pensling: 1 äggula. Beredning: Mjölet siktas med bakpulvet och den pulvrerade sodan i en bål. Smöret fördelas i flockar i mjölet och inarbetas med fingerspetsarna. Ägget vispas upp i en tekopp, hvilken fylles med mjölken.

Vätskan tillsättes i mjölet jämte sockret och saltet. Degen arbetas därefter hastigt med slef. Den lägges upp på mjöladt bakbord, delas i 5 delar och utkafas till runda kakor af 1 cm. tjocklek, hvilka naggas och sporras ut i 4-6 delar. Bröden penslas med äggulan och gräddas omedelbart i mycket varm ugn (300°).

Potatispudding (f. 6 pers.). 1 lit. potatis, 1 1/2 msk. portug. lök, 1/2 tsk. salt, socker, 1 hg. smör, 1 dcl. gräddmjölk, 1 1/2 dcl. stötta skorpor, 3 ägg.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor. Beredning: Potatisen skalas, kokas och drives genom purépress. 60 gr. af smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med den finhackade löken, fräst i 20 gr. af smöret, äggulorna, grädden och de stötta skorparna. Smeten arbetas väl och smaksättes med kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna äggvitorna. Massan lägges i en smord form och beströs med fint stötta skorpor, resten af smöret lägges i flockar öfvanpå. Puddingen gräddas i god ugnsvärme (=250°) omkr. 1 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med murkelsås.

Mannagrynsgröt (f. 6 pers.). 2 dcl. mannagryn (152 gr.), 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 1 1/4 lit. mjölk, 1 tsk. salt (5 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 4 bittermandlar, 10 sötmandler.

Beredning: Mannagrynen läggas i sil, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Hälften af smöret smältes i en kastrull, mjölken ihålles och får koka upp, grynen ivispas, och gröten får, under vispning, koka, tills den tjocknat, då den flyttas på svagare eld och får sakta koka omkring 1 tim. Gröten afsmakas med kryddorna, den skållade och malda mandeln samt resten af smöret. Serveras med grädde eller mjölk.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekreten. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato ett pris af 10 kronor.

N:r 61. I hvilken af mellersta eller södra Sveriges städer kan man med fördel öppna en 1:sta klass damfrisørsalong, där konkurrensen ej är för stor? Helst på en plats, där elektricitet och gas finnes. Tacksam för råd blifver Elev i Köpenhamn

N:r 62. Kan någon säga ett enkelt ofarligt, säkert medel mot fräknar som finnas kvar äfven om vintern och som mer och mer sprida sig? Cici.

N:r 63. 30-åring, trött på det en sidiga och för framtiden lönlösa kontorsarbetet, vore tacksam för ett god råd, hvad som vore lämpligast att ägna sig åt. Inga medel till dyra kurser. Funderar på väfning, men hvad för sort vore lämpligast, och hur ställer sig läran i pris? Kan det sedan gifvas arbete eller anställning med säker utkomst? Har äfven tänkt på att lära koka konfekt och karameller, men hvar läres sådant, och hur få afnämare? Kan inte ta familjeplats, har nämligen en gammal mor att tänka på.

N:r 64. Hur skall man låta göra en praktisk diskhylla för att slippa torra tallrikarna? Nattan.

N:r 65. Vill någon ge beskrifning på en utsökt god mandelårta lagad af mandel (ägg?), smör och socker? Tacksam.

N:r 66. Vill någon gifva mig ett godt råd hur jag skall kunna förtjana en slant som hjälp till familjens underhåll? Har bra stil, är kunnig i handarbeten, särskildt finare virkning och d:o sömnd.

N:r 67. Familj, bestående af mor, far och tvenne döttrar (20-25 år), frågar hvar i Skåne eller på danska kusten de kunde erhålla möjligast billiga och trefliga sommarvistelse på cirka sex veckor. Tillfälle bör finnas till bad, sport och trefligt umgänge. Som vi ej ha någon som helst kännedom om denna trakt, bli vi mycket tacksamma för ett råd. Gamla prenumeranter.

N:r 68. Hvar finnes någon byrå, som åtager sig att skydda släktnamn? Hvad brukar afgiften vara?

N:r 69. Ung flicka undrar hur hon under sommarmånaderna, som hon tillbringar med sina föräldrar på landet, skall kunna skaffa sig liten förtjänst? Lönar det sig att insamla medicinalväxter, och hvar skola de då inlämnas? Ung flicka.

N:r 70. Hur bör ett lunch-bröllop arrangeras? Tacksam för förslag till matsedel, hvilka viner som böra användas etc. Gammal prenumerant.

N:r 71. Ville gärna blifva föreståndarinnan vid någon fattigvårdsanstalt på landet. Hvar ges några utbild-

Idun

Schweizer's Broderier

direkt från Schweiz, tull- & portofritt till bostaden!

Begär redan i dag vår kollektion, innehållande 80 nya modeplanscher med broderade mönster, som visa det mest förtjusande utförande af de berömda Schweizer-broderierna, jämte katalog öfver tvättbroderier och andra små artiklar med äkta Schweizer-broderier.

Denna rikhaltiga kollektion sändes franko till påseende mot insändande af ett 20-öres frimärke.

Den innehåller provver på: Blusar och dräkter för damer, unga flickor och barn — af batist, voile, krepp, transparent, lärt o. s. v. samt det nyaste i sidentyger från kr. 2.35. Våra broderier äro osydda och kunnå lätt förfärdigas efter hvilket tillskrifningsmönster som helst.

Samtidigt offerera vi vår kollektion af det nyaste i sidentyger till klädningar och blusar: krepp, duchesse, skotskt etc. samt Schweizer-batist från 95 öre metern. Synnerligen rikhaltigt urval i svart, hvitt och kulört. Denna kollektion sändes också franko till påseende mot ett 20-öres frimärke.

Schweizer & Co. Luzern, 10 (Schweiz).

Ferrin

Fås på apoteken

Bästa järnmedel

Utmärkt styrkande. Apoteket Leionet, Malmö.

VIKING SKO-KRÄM

Lurviga Lудde med Söndagsblat stod där i högsta hugg desperat, 'an hade ej spegel att titta sig i. Han lad fingret på näsan och tank: "Ge mej si"

och tog så en burk med Vikingkräm och smorde sin äldriga pjex och den sken

strax som den varit av spegel-kristall. — Ja Vikings Skokräm den bäst är av all.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE

o vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.

SÄLJES ENDAST I APOTEK

A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Ett komfortabelt inredt badrum och kök ökar hemmets trefnad.

De nyaste, modernaste och i sanitärt hänseende mest fulländade installationsartiklar såsom: Badkar, Badugnar, Badbatterier, Duschapparater, Tvättstall, Vaskar, Slasktrattar, Vattenklosetter, Pissoirer etc. samt Vägglattor af porslin och emaljerad zinkplåt erhållas från oss genom alla entreprenörfirmor.

A. B. Wilh. Sonesson & Co., Malmö.

Afdelningkontor: Stockholm, Göteborg, Köpenhamn.

Alla äro ense om att

EUCALYPTUS OLJA

är ett osvikligt medel

mot de svåraste fall af Reumatism, Gikt, Stelhet i lederna. Erhålls i flaskor å kr. 1.50 med fullständig beskrifning hos alla Färghandlande samt från importören

CHARLES WEYDE'S DROGAFFÄR, Norrköping.

Skaf ett brettort och rekurrera i flaskor!

Hvem är ej förtjust

i hembakadt bröd, men hur många få njuta dära? Stöket afhåller många husmödrar från att själva baka sitt bröd och dock är detta både mera välsmakande och billigare.

Valhalla Bakbordet

gör bakningen till ett nöje, ty Ni kan dock ha ordning och fint i Edert kök. Bordsk. — 65x100 cm. Pris kr. 18:50; med ihopfällbara ben kr. 22:—; med bakbräda af marmor kr. 28:— Sändes fraktfritt öfver hela landet. Pat. N:o 36273.

Valhalla Snickerifabrik, Mörrum. Tel. 44.

CLOETTAS GULD-CACAO

i vidstående förpackning säljes öfverallt

1 HEKTO 45 ÖRE

PÄRMAR

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följ. pris:

Röd pärm, med guldtryck, till "Idun". . . . Kr. 1:50

Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0:50

Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälprede" " 0:50

Ingen välklädd dam

kan numera ursäktas, om hon visar sig med öppen blus eller kjol, när det finnes en tryckknapp, som kan förhindra detta.

Använd därför Säkerhetstryckknappen "KLETTE"

och man riskerar aldrig, att klädningen går upp.

Alla välsorterade affärer föra Säkerhetstryckknappen "KLETTE".

Lugna dej, pojke!

Det går på ett par minuter

när man har en

HUSQVARNA SYMASKIN.
Förmånliga afbetalningsvillkor

Kungl. Hofleverantör

A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST
ARVIKA.

Flyglar, Pianon, Orglar

I konstruktion och hög kvalitet oöfverträffade. — Högsta utmärkelse å de senare årens världsutställningar. Obs! Å de platser där ombud ej finnas kunna order med fullt förtroende insändas direkt efter priskuranten.

Stockholm, Göteborg, Drottningg. 23. Kungsgatan 15.
Förest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

Ett stort parti Äkta Esprit och Paradis-Fåglar, utsökt vackra borts slampas under ca 14 dagar till en fjärdedel af butikspriset. **ESPRIT.**

- Nr 1. 25 cm. lång, med 5 strå kr. 2:50, med 10 strå kr. 5:—, med 15 strå, kr. 8:50, med 20 strå kr. 11:15.
- Nr 2. 27 cm. lång, med 5 strå kr. 3:80, med 10 strå kr. 7:60, med 15 strå kr. 12:50, med 20 strå kr. 15:80.
- Nr 3. 29 cm. lång, med 5 strå kr. 4:90, med 10 strå kr. 10:50, med 15 strå kr. 15:30, med 20 strå kr. 21:50.
- Nr 4. 35 cm. lång, med 5 strå kr. 6:50, med 10 strå kr. 13:—, med 15 strå kr. 19:50, med 20 strå kr. 27:50.
- Nr 5. 37 cm. lång, med 5 strå kr. 6:80, med 10 strå kr. 13:60, med 15 strå kr. 20:40, med 20 strå kr. 28:—.
- Nr 6. 46 cm. lång, med 50 strå kr. 70:—.

Endast svarta och hvita i lager. **ÄKTA PARADIS-ESPRIT** Nr 8. 30 cm. lång, med c:a 30 strå kr. 21:—.
Nr 9. 40 cm. lång, med c:a 40 strå kr. 38:—.
Svarta, hvita och naturfärgade i lager.

Sändes till landsorten med efterkräft afven utan om referenser lämnas. Därest varan ej utfaller till belåtenhet återbetalas alla utlagda penningar. För dem som vilja försäkra sig om ett utsökt vackert och billigt äkta Esprit är detta tillfälle enastående, och bör Ni i dag göra ett besök eller tillskriva **Modelporten** (Skandinavians enda specialaffär) Stortorget nr 3 (huset intill Residenset). Rikst. 47 25. Malm ö. Begär vår rikt illustrerade katalog!

ningskurser, och hur lång är en sådan kurs? Fordras någon bestämd ålder? Utbildar Elsa Borgs hem kvinnor för fattigvård? Tacksam för tillförlitliga upplysningar.

Elisabeth.
Nr 72. Skulle någon af Iduns läsarinor kunna ge upplysning, hvar det vore lämpligast att under sommarmånaderna öppna praktik i medicinsk hårbehandling för att själf få tillfälle till saltsjåbad och landluft, som jag ej eljest har råd till. Hur skulle det vara på Dalarö?
Prenumerant 36 år.

Nr 73. Vill någon gifva en hustru och mor ett godt råd? Min man har sockersjuka och är mycket nervös, har små inkomster (2,200), och då han till nästa år blir pensionsmässig, blir våra inkomster 1,000 kr. mindre. Vi hafva två matfriska pojkar — duktiga i skolan —, 12—10 år. Jag har sytt mycken skånsk hålsöm, men det betalas så litet. Hvad skall jag göra för att få någon inkomst, så att våra gossar kunna fortsätta i skolan (på platsens samskola). Vill gärna lära mig hvad som helst, bara jag kunde få någon inkomst. Har i hemmet en gammal tjänarinna från mitt barndomshem. Jag är 32 år, frisk och stark oaktadt alla bekymmer. Tacksam för ett godt råd.
Tyra.

Nr 74. Till hvilket väfveri bör man vända sig för att mot insändande af all erhålla bästa tyger, speciellt cheviot, kläde och kostymtyger.
Prenumerant.

Nr 75. En blifvande mor frågar om någon af Iduns läsarinor provvat eller hört talas om de så kallade moderkoisetterna? Jag vill minnas att jag någon gång för länge sedan sett dem omannonserade. Har nu sökt igenom alla möjliga tidningar för att få reda på hvar de köpas men föräfvades.
Eva-mor.

Nr 76. Vill fråga Iduns läsare om det blir någon förtjänst att tillverka skioptikonplåtar, och till hvem skall man då vända sig?
Gaba.

Nr 77. Har tänkt bli trädgårdsmästare. Hvar gifves bästa utbildningen? I Danmark lär finnas utmärkta skolor. Vilka? Tacksam för alla upplysningar.
Skånska.

Nr 78. Finnes någon liten lätt-skött och effektiv tvättmaskin, passande att använda i köket eller badrummet för mindre tvätter?
Tora.

Nr 79. Kan och vill någon af Iduns läsare eller läsarinor säga mig något större stationssamhälle i Södra Sverige, där det vore lämpligt för guvernant att börja en liten privat-skola? Jag har f. n. plats i familj, men blir ledig till våren, och som jag har bra betyg och mer än treårig undervisningsvana samt stort intresse för lärarinnekalet, ville jag om möjligt gärna skaffa mig ett mera själfständigt och lönande arbete. Jag har då tänkt mig att det i något större samhälle skulle kunna finnas flera familjer med barn i läsåldern, hvilka både till sin egen, sina föräldrars och lärarinns fördel tillsammans kunde förberedas för inträde vid läroverk efter en — eventuellt två — års kursers genomgående.
Guvernant.

Nr 80. Huru skall man få ett mindre dramatiskt skådespel såldt? Till hvem bör man vända sig? Och huru mycket bör man begära för det, om det har tre kortare akter med dramatiskt innehåll. Svar till Hoppfull.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.
»Arbetsvan 26». Annonsen kostar 2:50.
»Våren 1915, Hallstahammar». Annonsen kostar 3:— kr.
Likvid i postanvisning.

Stilfulla Modeller

Äro i storartadt urval presenterade i det i dagarna nyutkomna och af tusentals sömmerskors samt damer som själfva sy i hemmet efter-längtrade, berömda Dresdner

Favorit-Modealbumet, hvilket är den bästa rådgifvaren i allt som rör modern damgarderob. Priset är som förut endast 1 kr. Afven rekommenderas Barnmodealbumet, pris 80 öre, samt Handarbetsalbumet, pris 1 kr. Expedieras pr post franko mot efterkräft direkt från

A.-B. Dresdner-Expeditionen, Stockholm.
13 Stora Badstugatan, Norr.
Till alla modeller kunna de berömda Favorit-mönstren rekiveras.

GAMMAL PLATSBYRÅ i Sthlm., passande för ensam dam, öfverlätes nu genast på grund af resa. 1,500 kr. kapital erfordras. Svar till »God framtids», Iduns Annonskontor, f. v. b.

Siden borts slampas!
Ett parti prima halvesiden, randigt eller enfärgadt, i moderna färger, säljes till halva priset på grund af obehörlig felvämdad. Afpassadt blustyg kr. 2:30 st. Afpassadt klädningstyg kr. 6:90 st. Två blustyg eller ett kl.-tyg sändas fraktfritt. Aterköpas, om ej till belåtenhet. Skrif genast. Så lågt pris återkommer aldrig.
NORDISKA VARUHUSET, Stockholm

Trädgårdsbok för lägenheter »LILLA TRÄDGÅRDSBOKEN» av Oscar Tam m., pris 75 öre.

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg Brunns- o. Badanst. 1 juni—31 aug. Inlandsnatur, barr- o. löfskog. Billiga lefnads-kostn. Läk: **Eman Larsson**, Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor **Astley Levin**, Sthlm.

Borg v. Norrköping. Alla slags bad o. behandl. lämpl. mot **Rheumat.**, Gikt. Åderförkalkn. Nervsjukd. Nytt **Radiuminhal.** Inack. i pensionat o. sjukh. 1,75—6 kr. Läk: **W. Bergwall**.

Borgholm Kurort och hafsbad med sydlandskt klimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustning. Väl fungerande vatten- o. kloakl. Läk: **Johan O. A. Bergqvist**, Strandv. 7 B, Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1/2—1/3. Mildt, jämnt klimat, härl. läge, en af västkustens naturskö-naste badorter. — Med förfråg. be-svaras t. v. af Doktor **G. Krikortz**; Sjukgymn. **B. Granfelt**.

Dalarö Hafsbad. Vålk. kur- o. rekre-ationsort. Naturskönt läge: hälsos. klimat. Gytjtje-, tallbarrs-, kol-syreb. etc. sjukg. Badlök. finnes. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursåtra Brunn. Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Omsorgsfull massagebehandl. Billigt. Läk: **F. Kugelberg**, Jönköping.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn. Nyutvidg. matsal. Leg. badl. blifver af Medicinalstyrelsen förordnad.

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort, c. 800 mtr. ö. h. I björkskogsbeltet. Lämplig rekreations-pl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. juni—aug. Läk: **H. Laurell**, Uppsala.

Furusund Hafs- o. Gytjtje. i Sthlms. skärg. 2 1/2 t. fr. Sthlm. Alla sorters bad, gymnastik, massage. 5 hotell, 50 villor. Läkare: **Dr. Emil Zander**, Sthlm. (Spec: Hjärtsjukd.).

Grennafors vid S. stambanan. Berömd järnkälla. Gytjtje- o. medic. bad. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunns-park. Adr.: **Moheda**. Läk: **E. G. Eklund**.

Götarp pr Åsenhöga, Jönks län. Naturskönt, högt läge i skogrik trakt vid sjö. Vanl. badl., god järnkälla. Billigt. Massör. Läk: **E. Björns-son**, Stockholm.

Hellby Brunn (mellan Eskilst. o. Torshälla). Ypperl. kommunikat. Starkt radioaktivt järnkälla. Fullst. badanst. o. Kneippbad. Härl. skogsl. Bill. Säs.: 1/6—1/9. Läk: **H. Berg**, Sthlm.

Helsjöns kuranst. Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärt-sjukd. Nutida bad, spec. gytjtje. Radioakt. vatten. Barrsk. Natursk. Godtbord; 30/5—8/9. Ny reg. Läk: **G. Abrahamsson**.

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den förtjusande Guldskogen v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost. Läk: **Dr. E. Tengstrand**, Sthlm. För-gymn. o. mass. Dr. **Hj. Ekberg**, Sthlm.

Hälsans Brunnanst., Hälsingborg, v. Öresund. Sofiakällan. Järnkälla. Alla med. badl. Härl. strandbad. Reum. magsj., skroful. åkommer. Kon-vallesc. Läk: **A. Björkman**, Hälsingb.

Medicinska förfrågningar besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar utgifna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och

Johannisdal Hälsobr. o. badanst. v. Köping. Öpp. fr. slutet af maj—ca 20 aug. Järnkälla med hög radioaktivitet, anv. äfven till alla bad. Läkare: **G. Eriksson**, Köping.

Källvik 1 1/2—2 1/2 t. Loftahammar. Lugnt, enkelt, billigt; skogrik, vind-skyddad hafskust; fullst. bruns- o. badkur; radioaktiv järnkälla; dietkurer m. m. Läkare: **Alfr. Ternell**, Stockholm.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl. i skogr. trakt, Berömd järnk. Alla brukl. badl. Spec. gytjtje. Kneipp. **Radium-Institut.** Säs. börj. 1 juni. Läk: **Sigge Wikander**, Sthlm.

Ljungskile rekreat. ort, härl. bad, barrskogar, järnk. Oroust skyddar f. västv. Förå årets omt. regim i societets-, järnv., ångb., f. b. m. öfv. västk. b. Apot., läk: **Nath. Dahlberg**.

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf. neurasteni. Ber. gytjtjebad jämte alla vanl. badl. Radiuminhalatorium. Öfverl.: **Dr. Th. Hedborg**, Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanstalt. Högt och torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare: **E. Pontén**, Göteborg.

Lysekil Hafsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunnso. badkur, sjukgymn. o. massage. Moderna anläggningar o. goda bostäder. Läkare: **Hjalmar Fries**, Stockholm.

Malen o. hafs. Vidstr. barskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lekledarinnor. Läk.: **Dr. Kj. O. af Klercker**, Lund.

Marstrand Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gytjtjebad, goda kommunikationer, billiga lefnadskostnader. Läkare: **J. Bauman**, Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv utstråln. Utm. gytjtje- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk: **G. Bergmark**, Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröst-sjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stark fjäll-luft. Ista kl. bord. Elektr. belysn. Rikst. Öfverläkare: **T. Horney**. Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanato-rium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljust. Inhalatorium. Röntgen- o. hög-frekvensad. Läk: **Fr. Odenius**, Sthlm.

Nybro Brunn- och badanst. Praktisk barrskog. Torr grusgrund. Vattenkur. Elektr. ljustbad. Gytjtje. Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare: **Lifmed. E. Jacobson**, Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstkl. kurort m. fullst. vattenkuranstalt o. alla mod. kurmedel. Läk: **G. Rothman**.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järn-vatten. Fullst. badanst. I term. 1/2—1/2, II term. 1/2—1/2. Postadr. **Porla**. Läk: **Dr. H. Nauckhoff**, Linnég. 12. Stockholm. Riks & Allm.

Ramlösa:s Säs. 1/5—1/9. Alk.-o. järnk. Alla mod. bad, spec. Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-, gikt-, njur- o. korp. Röntgenundersök. Läk: **Prof. K. Petron** o. Med. **Dr. M. Ljungdahl**, Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkäl-lor, mass-, ljust-, hafs- b. kall-vattenkur, dietkur, radiumkur. Läk.: **Lifmedikus Dr. G. Rystedt**, Sthlm, **Dr. Thorling**, **Dr. Rietz**, prof. **Henschen**.

Kompanjon

för bildandet af ett mindre pensio-nat och hvilohem, önskar duglig, praktisk, bättre dam. Utfröligt, förtroendefullt svar torde sändas till »Hem», Annonskontoret Svea, Norrköping.

Annonsera i Idun!

Magasin för konst, nyheter och moder. Sjunde Arg., 1830, upp-köpes. Prisuppgift till Ejlert Troili, Stockholm, Upplandsgatan 33, I.

RATIONELLA HUDMEDEL. Tillf. mot dålig hy, exem, finnar, porm. Intyg af ans. o. trov. pers. 3 kr. sats, 40 å. lugn botat. Fru I. Göthe, Falun.

Rostock hälsobrunn och badanst. in-vid Kroppefjäll. Naturskönt o. fridfullt. Ytterst mod. priser. Stn o. adr. Dals-Rostock. Läk.: **Gustaf Karl-berg**, Stockholm.

Ryd Brunn- o. Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneipp. Natursk. läge. Skog o. in-sjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: **D. B. Caristen**, Adr. Kristinehamn.

Skagersbrunn Vatt. o. luftkurort. med järnk. Härl. läge v. sjön Skagern. Alla badl. Radiuminst. Bill. bilskjutsar. fr. station, Badint. **Nils G. Marén**, Uppsala.

Strömstad Hafskuranstalt. Skydd. läge. Mildt hafsklimat, berömda gytjtjebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: **A. Berghel**, Sthlm.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på beställn. auto-mobil. Gytjtjeb., gymn., massage; sär-skild matordn. för magsjuka. Öpp. 1/6—1/9. Läk.: **Prof. Friberger**, Uppsala.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljustbad. Sjukgymnastik, massage och hetluftsb. Utm. skogs-promen. Enkelt lefnadssätt. Läk.: **R. Almberg**, Sthlm.

Södertälje Badinr. öpp. året om. Nytt badhus och societetshus, massagebad, el. ljustbad. Läk.: **Axel Hellstenius**, Sthlm. För massage och gymnastik: **N. Wennström**, Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt, öppen året om. Alla varma o. kalla bad. Dietkur. Röntgen. Natursk. läge, vidstr. barskog. Moderata priser. Läkare: **H. Tham**, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stär-kande luft. Utmärkta varm- och salt-sjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunn- o. kurort, Kyrk-hult, Blekinge, 1 Juni —1 Sept. Naturskönt läge i högt liggan-de skogstrakt. Utmärkta bad. Apot. Billiga lefnadsmk. Läkare: **Ivar La-gerberg**, Stockholm.

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Nyrestaurerad och mycket utvidgad. Billiga lefn.-kostn. Begär nya prosp. Läkare: **Dr. O. Reimers**, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. öfv. haf-vet. Alla brukl. badform., äfv. elektr. Läk.: **Joh. A. Andersson**, Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gytjtjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gytjtjebad. Elektr. ljustbad. Billiga afgifter och lefnadsmkostnader. Läk.: **Dr. Olof Sandberg**, Stockholm.

Wermlands Eda Vattenkuranst. o. järnk. Säs. 1/6—1/9. Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk. Alla brukliga badformer, spec. gytjtjebad. Läkare: **B. Möller**, Stockholm.

Ystad Saltsjöbad. Säsong me-dio september. Sandskogen ut-med stranden. Under samma direk-tion Hotel Continental i Ystad.

Öregrund Hafs- o. anst. Härl. friskt läge. Goda o. bill. lefn-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gytjtje- o. Nauheimerbad. Läk.: **Vik-tor Huss**, Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik af Ålandshaf. Moderna badl., spec. Tvålsmassagebad, Fangob., Elektr. ljustbad, Härlig hafs- o. skogs-luft. Billigt. Läk.: **O. D. Barr**, Sthlm.

Svenska Kurortföreningen, Sthlm.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när ni svarar på annons om ledig plats.

I PRÄSTGÅRD PÅ LANDET önskas omkr. d. 1 april till husmoders hjälp en enkel, budad flicka, kunnig i matlagning, bak, vätnad; villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål; lön 15 kr. per mån.; jungfru finnes. Svar helst med foto till »Kyrkon. O. Larsson, Hallnäs, Leufstaberuk.

PLATS för ytterligare 2 elever finnes på kutsanatoriet Apelviken, adr. Varberg. Ansökan ställes till sanatoriets läkare.

MUSIKALISK, SPRÅK- o. sjukvårdskunnig dam m. godt sätt o. utseende är god plats som sällskap o. hjälp t. ens. dam m. fl. tjänare. Betygsafskr. o. foto samt 20 öre i svarsperto t. Centralförmedlingen, Jakobsg. 20, Sthlm.

ELEVER I GOBLINAVFÄRD emottages hos Ameli Fjæstad, Rocksta, Arvika.

ANSPRÅKSLÖS, barnkär, bättre flicka erhåller till den 24:e april plats i förstämestfamilj i Jämtland med 3 barn för att tillhandaga husmodern med allt hvad i ett hem förekommer. Jungfru finnes. Bör vara något kunnig i sömnad och handarbete. Svar till »Anspråkslös» jämte rek. samt löneanspr. ins. t. »B. B.», Iduns exp.

SOM HUSMODERS verkliga hjälp erhåller barnkär och duglig flicka plats i fem personers hushåll d. 1 april. Jungfru finnes. Svar med betyg och foto till »15 kr.», Östersund p. r.

BILDAD, FRISK, BARNKÄR FLICKA, villig att deltaga i omvårdnaden af 4 barn i ålder 3 till 13 år, samt något kunnig i sömnad, önskas som hjälp med snarast. Svar märkt »Barnkär» med uppgift på löneprestationer o. d. helst åtföljt af fotografi sändes till Allm. Tidningskontoret, Falun f. v. b.

I STILLA BILD. FAM. önsk. 1/5 ell. 1/6 verk. god, karaktärsf. frisk o. hurtig frök. (20-30) af god familj, som und. klen husmors ledn. med kärlek o. pålitlighet vill handhafa 3 barn (6-11 år), vara husm. pålitl. stöd. Stådnng af 2 rum (linoleum.) Sök. skall vara kunnig i o. van v. sömn. o. husl. sysst. Gudfrukt. o. elementarb. har förelräde. Bnsamj. finnes. Bet. rek. foto, löneanspr. und. adr. »Anspråksl. o. Gladlynt» Halmstad.

I UNG LÄRAREFAMILJ på landet finnes plats för en 15-årig, barnkär flicka. Svar till »Familjemedlem», Askeby p. r.

EN ORDENLIG FLICKA, helst från landet, kunnig i enkel matlagning, får plats den 15 nästa april eller förr hos rådmän Zeiterlöf i Kungälf.

KVNNLIG STUDENT får plats som elev af Apoteket Gripen i Sundsvall att tillträda genast.

Föreståndarinne-befattning för sjukhem förklarar härmed till ansökan ledigt. Sökande skall vara fullt inne i allt hvad till sinnessjukvård hör, äga god organisationsförmåga samt vara god ekonomist; å annan reflekteras ej. Sökande som insätter 5-10.000 kr. har företräde. Mycket goda löneförhållanden. Fullt diskretion. Svar med meritförteckning jämte foto (som återsänds) till »Husmoder o. Sjukhemsföreståndarinna», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Stockholm, f. v. b.

Barnfröken,

bildad, erhåller genast plats att fullt sköta en gosse om 8 månader samt att hafva uppsikt öfver och något läsa med en gosse om 6 år. Någon kunnighet i sömnad önskvärd. Rekommendationer med fotografi till »Fil. Dir. Svalöf» p. r.

Några elevplatser

lediga för bildade, unga flickor, med undervisning i hushåll, handarbeten och linnesöm, å den naturskönt belägna och mycket besökta Ljungby Husmodersskola (Småland). Begär prospekt med bifogadt porto. Adr. A. Bäckström.

Tvåne raska, propra ordentliga JUNGFRUR

erhålla 24 april eller 1 maj plats såsom kokerska och husa (barnfröken finnes) i fin familj i Borås. Endast å fullt kunniga och i sina göromål erfarna personer reflekteras. Svar genast med foto, rek. och löneanspråk till »Villahem», S. Gumaellii Annonsbyrå, Göteborg.

En bildad, duglig och anspråkslös

FLICKA

med godt lynne, ej för ung, som är villig att deltaga uti alla i ett hem förekommande göromål, där jungfru finnes, helst något kunnig i sömnad, kan få plats i början af nästk. maj i mindre familj (2 pers.) i närheten af skånsk stad (20 min. gångväg). Svar med uppgift om ålder, löneanspråk, afskrift af betyg och rek. samt foto, som återsändes, torde insändas till Gumaellii Annonsbyrå, Malmö, märkt »R. M. 1915».

Kvinnlig undervisare

i trädgårdsskötsel och trädgårdsalters tillgodogörande m. m. kommer att anställas inom Norrbottens län från den 1:a maj 1915. Arligt tjänstgöringstid 1 maj-1 nov. Arvode 300 kronor jämte dagtraktamente å 6:50 och skjutsersättning å 25 öre pr km. vid förrätningsresor. Ansökan med betygsafskrifter insändas före den 20 april till

Hushållningssälls:s Förvaltn.-utskott, Luleå.

PLATSSÖKANDE

TVA UNGA FLICKOR önska komma till skånsk herr- eller prästgård att deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Fritt vivre», Tidningsk., Karlaväg. 8.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats i treflig familj som skriftråde och hjälp och sällskap, gärna dar barn finnes. Öfver ett års kontorsvana. Ar åfven kunnig i sömnad och handarbete. De bästa betyg och rek. finnes. Svar mkt »Våren 1915», Box 8, Högsby.

KVNNLIG PIANIST OCH ORGANIST, utexam. från Kungl. musikkonservatoriet i Stockholm, och som därtill genomgått husmoderskurs, önskar plats i familj efter påsk, att undervisa i musik och deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Crescendo 1915», Åhus p. r.

UNG DAM af god familj, van vid alla hushållsgöromål och trädgårdsskötsel, önskar plats i familj helst på landet. Genomgått hushållsskola. Goda bet. o. ref. Svar till »Pliktrogen 28 år», Iduns exp.

UNG FLICKA, som genomgått slöjdseminarium önskar jämplig plats i skola eller hem. Tacksam för svar till »Villig», Iduns exp. Stockholm f. v. b.

BILDAD, hushållsvan, barnkär flicka önskar plats i liten fin familj där jungfru finnes. Lön önskas. Svar till »1 maj» p. r. Nässjö.

UNG, TROENDE FLICKA, från bättre hem, önskar plats som hjälp och sällskap i Präst- eller större Herrgård å vacker trakt. Vid lön fastes mindre afseende. Svar till »Familjemedlem maj 1915», J. Svallings Pappershandel, Eskilstuna.

FLICKA AF GOD FAMILJ önskar från 1 maj eller senare plats i bildadt hem eller hos äldre herre att med eller utan jungfru sköta hemmet. Svar till »Ruta», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA med realskoleexamen och som genomgått kurs i sjukvård önskar plats i familj. Betygsafskr. sändas om så önskas. Svar emotes tacksamt af »A. A.» p. r. Piteå.

I GODT HEM önskar ung, bildad flicka plats som fruns hjälpredda. Äfven villig att hjälpa till med skrifgöromål. Svar till »H. V.», Gumaellii Annonsbyrå, Malmö.

SOM HUSFÖRESTÅNDARINNA önskar duglig, arbetsam, enkel dam, af god familj, att ensam sköta medelålders tjänstemans hem. Goda ref. finnes. Svar till »Ansvarsmedveten 33 år», Annonskontoret Svea, Norrköping.

FLICKA, som genomgått husmoderskurs och folkhögskola, önskar under sommaren plats på landet som hjälp och sällskap mot fritt vivre och fri resa. Svar till »Familjemedlem», Ronneby p. r.

TILL MIDTEN AF MAJ eller 1 juni, önskar ung, bättre flicka plats som hjälp och sällskap hos bättre dam. Helst i Norrland. Jungfru behöver ej finnas, om hjälp med grötre göromål erhålles. Hushållsvan. Genomgått sjukvårdskurs. Vackra betyg finnes. Svar med lönevillkor och öfriga upplysningar till »Skånska 22 år», Iduns exp. f. v. b.

FLICKA, som genomgått 8-kl. elementarskola, musik, skolkökskurs, kunnig i enkel klädsömnad och handarbete, önskar till sommaren mot fritt vivre plats i vänlig familj på landet. Ar barnkär och hushållsintresserad. Svar till »Gladlynt 18-åring», Iduns exp.

LÄRARINNA önskar under sommarm. juni-aug. komma till större landt- eller prästgård på landet för att vara behjälplig i hushållet. Fritt vivre önskas. Svar till »Sommaren 1915», Ronneby p. r.

BARNSKÖTERSKA, som genomgått 6 mån. kurs i barnsjukvård, önskar plats nu genast att sköta ett kient eller sjukt barn, helst på landet. Svar före 6 april till »Syster H-r», Barnsjukhuset, Hälsingborg.

PLATS ÖNSKAS af bildad flicka att lära alla lättare hushållsgöromål hos god och skicklig husmor. Svar till »Intresserad 18-åring», Iduns exp. f. v. b.

SOM HUSHÅLSELEV önskar 17 års flicka, van vid arbete, plats mot fritt vivre i prästfamilj eller på herrgård. Har genomgått 5 kl. i läroverk. Svar till »Enkel och Villig», postfack 21, Arbrå.

I LL PRÄSTGÅRD önskar ung flicka komma för att mot fritt vivre lära och deltaga i alla hushållsgöromål. Svar till »Våren 1915», Högom, Sundsvall.

HUSHÅLLSVAN, BÄTTRE FLICKA önskar plats att ensam förestå hemmet åt ordentlig ungherre. Svar emotes till »Pålitlig», Iduns exp., Sthlm.

STENOGRAF och maskinskrifverska, något kunnig i tyska, engelska och bokföring, önskar platsombyte till 1 aug. å kontor eller som privatsekretererska i Sthlm. Tacksam för svar till »Stenograf 1915», Iduns exp. f. v. b.

UNG ELEMENTAR- och husmodersskolebildad flicka önskar plats i familj som sällskap och hjälp åt barn. Sv. t. »Barnkär», Iduns exp. f. v. b.

Husröken, 30-årig elementarbildad, med synnerligen vackert, öfverligt betyg från större representativt hem, söker plats. Skicklig arrangerare. Godt sätt o. utseende. Svar till »Ansvarskänsla», Eskilstuna p. r.

HVEM

önskar i sitt hem, som hjälp, en 22-årig bättre flicka, född i Amerika men vistats en tid hos släktingar i Sverige. Ar kunnig i sömnad, samt för öfrigt i ett hem förekommande göromål. Lön önskas. Svar till »Familjemedlem A. V. O.» Iduns exp. f. v. b.

Smäländska

20 år, elementarbildad, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Önskar gärna biträda vid skrifgöromål. Van maskinskrifverska. Svar emotes tacksamt till »Husligt intresserad Gumaellii Annonsbyrå, Malmö.

Ung elementarbildad flicka

önskar som hjälp och sällskap plats antingen hos ensam dam eller i familj. Gärna där barn finnes. Tacksam för svar till »Godt humör», Gumaellii Annonsbyrå, Malmö.

Senaste Nyheter i

Kragar för Våren 1915 till Klädningar, Blusar, Jaquetter

J. F. Holtz

H. M. Drottningens Brunkebergstorg 5 - - Stora Nygatan 35 Sturegatan 8.

Kvinnl. Gymnastikdirektör

önskar plats i början af juni i familj eller vid badort. Svar till »Sjukgymnast 1915», Iduns exp. f. v. b.

Ung bättre flicka

intresserad af husliga göromål önskar, mot någon lön, plats hos ensam dam eller i mindre familj på landet, helst i Dalarna, som sällskap och hjälp, där jungfru finnes. På vänligt bemötande fästes stort afseende. Svar till »15 Juni» under adr. Allm. Tidningsk., Falun, f. v. b.

INACKORDERINGAR.

ATT LÄRA TRÄDGÅRDSRYKET gifves godt tillfälle för ett fåtal budade elever uti välordnad trädgård med 6 st. växthus o. bankar m. m. Inackord. i hemmet. Svar till »Vinnlig trädgårdsm.», Iduns exp., Stockholm.

HUSHÅLLSKURSER för unga flickor (famijemedlemmar) 15 apr. o. 15 juli. 225 kr. pr kurs. Också de, som endast önska vistelse på landet mottagas i inackordering. Öfverstinnan A. Hylten-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

UNDER MAJ MANAD önskas inackordering för en ung flicka i godt hem på landet vid skog och sjö, ej för långt från Stockholm och där inga andra inackorderingar finnes. Vidare upplysningar genom svar till »Godt Hem 1915» under adr. S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

FÖR EN 17 ÅRS FLICKA, gymnast, sökes treflig inackordering för sommaren på landet. Önskar lära matlagning m. m. helst där jämnårigt sällskap finnes. Svar till »Fru Nath. Ahlström, Aschebergsg. 35, Göteborg.

I KOMFORTABELT LANDTHEM nära station erhålles god inackordering för ett fåtal. Högt o. soligt läge vid vacker insjö. Närm. gen. svar till »Hemlif», Malmköping p. r. Prima referenser erfordras.

KONFIRMANDER (flickor) mottagas i prästgård i N. Tjust 27/6-1/8, skog och sjö. Kamrater finnes. Talr. ref. Otto Fagerlin, Tryserum, Valdemarsvik.

Konfirmander

Två rara, hurtiga flickor kunna erhålla inackordering på landet i Sörmland för att tillsammans med egen dotter deltaga i konfirmandsundervisning. Prästgården belägen 20 min. cykelväg från egendomen. Bästa omvårdnad. Moderat pris. Svar till »Fru H.» under adr. S. Gumaellii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Lisakulla hvilohem, Sätifa.

(Västergötland) mottager pers. från 60 kr. pr mån. till högre pris. Stårkande luft. Uteslutande barskog. Fru Elisabeth Schultheisz, Sätifa.

Leksand,

Pensionat GLANTAN mottager på skgäster. Moderata priser. Förstklassigt. Hemtrefligt.

Konfirmander

mottagas 28/6-8/8. Tillfälle till bad. Rt. finnes. Kyrkoh. Axberg, Normlösa.

Konvalescenthem för barn

beläget 550 fot öfver hafvet i skogrik trakt 55 min:s resa från Göteborg, mottager friska och klena barn för rekreation. Anmälningar för sommaren mottagas nu och prospekt sändas på begäran. Ferieläsnng kan erhållas.

Tyra Rinman, utex. sjuksköterska, Fagerhult, Hindås. Rikst. 16 Hindås.

Ludvigborgs Pensionat

mottager sommargäster. Härligt läge vid skog, nära Ringsjön och invid järnvägsstation. Stor trädgård. Förfr. besvaras af Frk. Emilia Paulsson, Ludvigborg. Tel. Höör 58 b.

Pensionat

STORA FRÅMSBACKA i Dalarne rekommenderas. Närmare upplysningar lämnas af Fröken Olga Runstedt, Korsnäs. Tel. 22.

Manhems Tvättnrättning

116 Hornsgatan 116

Rekommenderas för värtvätten.

Obs! Lufttork och Kallmangling

Tvätt hämtas och levereras på en vecka efter tillsägelse pr Allm. 13486, Riks 6154.

KVNNLIG TRÄDGÅRDSMÄSTARE önskas som kompanjon med dylik för att tillsammans starta ett litet trädgårdsbruk. Svar märkt »Godt kamratskap», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Tärna Kvinnliga Folkhögskola

För elever, som önska enbart trädgårdskurs, eventuell kombinerad med slöjd, finnes ett par platser lediga. Närmare genom rektor Bosson, Tärna.

NOBLESS I GLASBURKAR.

För tillfredsställe af en del uttalade önskningar hafva vi sedan någon tid förpackat

Ahlgrens Skinn- & Läderbalsam NOBLESS

äfven i praktiska glasburkar å ca 100 gram till ett pris af 50 öre. Nobless i glasburkar är af precis samma kvalitet som Nobless i tuber och fullt jämförlig med bästa utländska och dyrare fabrikat. Färger: svart, brun, gul, beige, grå och hvit.

F. Ahlgrens Tekniska Fabrik,

GEFLE.

Grundad 1885.

Doktor J. Arvedsons kurs
Sjukgymnastik, Massage
o. Pedagogisk Gymnastik,
medför enl. kongl. maj:ts medgifvande
samma komp. o. rättigheter som en
kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. Dr J. Ar-
vedson, adr. Odengat. 1, Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga
elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Med. Dr. E. Kleens
(ott-åriga) kurs i Massage och Sjukgym-
nastik (för damer) börjar den 1 okt. kl
10 i. m. Nr 37 **Mästersamuelsgatan,**
2 tr. upp. Prospekt begäres stående un-
der adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Göteborgs Gymnastiska Institut,
långata och fullständigaste
specialkurs i
Sjukgymnastik och Massage,
— Begär utskriftligt prospekt. —

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

ROYAL WINDSOR
Det berömda
hårstärkande vattnet.
Gifver grått hår dess ursprungliga färg.
Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af.
Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden:
Royal Windsor Perfectionne. En alltjämt
stig. försäljn. samt 30 års succés. gar. Royal
Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet,**
Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

OATINE
är ren hafreextrakt.
För dålig mage ordi-
neras hafregröt; för
dålig hy **Oatine**
hafrecreme, som ren-
nar porerna, aflägs-
nar fräcknar och fin-
nar samt gifver hu-
den ett ungdomligt friskt utseende.
Akta **Oatine-Creme** i hvit burk med
grönt lock: pris 1.50; 4-dubbelt inneh.:
5.—. **Oatine-Snow** 1.50. Finnas öfverallt
samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11.
Birgerjarlag. 16 o. Drottningg. 63, Sthlm

Turkiska badet,
i Malmorgsbadet är öppet hvarje tors-
dag för damer. Yppersta medel
för bibehållande af smärt figur och
fin hy. Badet är angenämast, om
man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

TRICOPHEROUS
är världens förnämsta Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat.
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Par-
fymeri-, Drog- och Coiffyrfärer.

LAGLIGEN SKYDDAD
Skin Food
FOR WRINKLES
FOURTH OF RED
Skin Food

Damer! Vårda Eder hud!
Genom att hvarje afton massera hän-
der och ansikte med **Skin-Food** erhål-
ler Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och
drogaffärer.

H.G.SÖDERBERGS
IMPORT A.B.
IMA ANTRACIT,
HUSHÅLLSKOL
& KOKS

Riks- o. Sthlmstel. Namnanrop. Begär endast **Söderbergs Kolimport.**
Vid Seminarier för utbildande af
sinnesslölararinnor
bli 4 elevplatser lediga 1 sept. Kursen är två-årig och afgiftsfri. Ansökningar
attföljda af präst- och läkarebetyg samt skolbetyg (endast folkskolebildning
berättigad ej till inträde), insändas före 15 maj till föreståndarinnan, adress
Slagsta, Pittja.

Uppsala Enskilda Läroverk och
Privatgymnasium.
Samskola med förb. klasser, 6-klassig realskola och 3-årigt gymnasium med
dimmissionsrätt samt för flickor, som ej vilja aflägga examen, kl 7 och 8 med
normalskolkompetens; dessutom en **seminarieklass** med uppgift att utbilda
unga kvinnor för hem och familj och särskildt att göra dem skickliga att sköta,
handleda och undervisa yngre barn i hem, Kindergården och småskola. Till
gymnasiet 1:sta ring är öfvergång lämplig från flickskolornas klass 7. God-
kända betyg i realskolexamen och (utom i matematik) betyg med normalskol-
kompetens befria från tentamen till ring I. De före den 15 maj anmälda få
tentera helt eller delvis vid värterminens slut, eljes i höst.
Josef Liljeblad. Carola Eneroth.

Kurs i trädgårdsskötsel vid Rösio-Skolan.
Kvinnliga elever mottagas i trädgård och småbruk april—oktober. Pr.
och teor. undervisning. (Elev kan i mån af omständigheterna äfven få åhöra
landbruksskolans ordin. föreläsningar i de naturvetenskapliga, jordbruks- o.
husdjursämnen. Prosp. på beg. **Ruth Rösio, Hagaberg pr Jönköping.**

Lektioner i Linnesömnad,
Även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
Elever mott-gas dagligen.
Karin Egnér. Eva Egnér.
R. T. 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola
och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)
emottager elever den 15:de April och 1:ta Maj på 1 och 1 1/2 månad för deltagan-
de i pågående kurser. Valria ämnen. Begär prospekt, som äfven hänvisa
till muntliga referenser. Adr.: **Fröken E. Hult, Artillerigatan 6, 2 tr.** (inv
Strandvägen) Stockholm. Rikstelef 11888. Allm. tel. 289 40.

BOKBINDERILEKTIONER. Bind Edra böcker själf!
Lektioner gifvas af **Fröken Holmgren, Tegnérgatan 10, 2 tr.**
A. T. Vasa 1710. R. T. 9961. Äfven kvällslektioner.

Edla Carlssons Privathotell rekommenderas. Elektr.
Rum. Rum fr. 2 kr. **Frukostar o. Super serveras. Birgerjarlag, 8, Stockholm.**
(röd, grön o. gul spåravn stannar vid porten). Riks 44 01. 72 59 Allm 125 39. 195 19.

Ung dam, med god uppfostran,
helst gymnast, finner ett utmärkt tillfälle att nu öfvertaga ett massage-
institut i Stockholm. Fin klientel och ett utmärkt läge. Hyresfritt till för-
sta okt. Svar märkt »Framtid A. B.», Iduns exp.

Utmärkta organ
för annonsering i landsorten
äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Helsingborg:** Helsingborgs Dagblad.
- Hernösand:** Hernösands-Posten.
- Hudiksvall:** Hudiksvallsposten.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Nya Wermlands-Tidningen.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöta Correspondenten.
- Lund:** Lunds Dagblad.
- Lysekil:** Lysekils-Posten.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Söderhamn:** Helsingen.
- Södertelje:** Södertelje-Södertörnsposten.
- Uppsala:** Uppsala.
- Västervik:** Västerviks Veckoblad.
- Västerås:** Westmanlands Allehanda.
- Växiö:** Smålandsposten.
- Visby:** Gotlänningen.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlandsposten.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEVERANTÖR.
Prima Antracit
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER
Begär vid telefonering å Riks och Allm. **endast**
“Lundströms”.

Alla vårens nyheter i
Sahlins' Eslöf
prisbelönta
Goss-, Flick- och Barn-kläder
nu inkomna hos
Sahlins ensamförsäljare
i alla städer samt
Sahlins Sahlins
Kungsgatan 45, Göteborg. Södergatan 12, Malmö.

Kurser i barnvård.
Vid Barnvårdsbyråns Spädbarnshem
i Örby mottagas unga kvinnor till ut-
bildning i barnvård. Teoretisk un-
dervisning af hemmets läkare, prak-
tisk undervisning af hemmets före-
ständerinna. Kursens längd 3 mån.
Afgift för kursen jämte bostad och
kost inom hemmet 60 kr. i mån.
Närmare underrättelse genom Barn-
vårdsbyrån, Kornhamnstorg 51, Sthlm.

Karlskoga
praktiska läroverk
för kvinnor
Sommarkursen
skola för utbildande
af praktiskt dugan-
de kvinnor, grundad
1893, börjar 15 maj. Skola för Allmän-
bildning, Husmodersskola, Realsko-
la, Folkhögskola. Erhållet 1:a pris med
diplom för guldmedalj i vävnad, sömn-
ad och konstslöjd m. fl. Slöjdlära-
rinnor utbildas. G da platser erhållas.
Praktiska skolan för män börjar 1 nov.
Prospekt mot dubbel porto. — Obs. I
Läroverkets stora kamratmöte midsom-
marafton.
— Adr.: **Karlskoga. JOH. LINDHOLM.**

Husmodersskolan i Karlstad
En matlagningskurs omfattande 6
veckor tager sin början den 1 maj.
Prospekt på begäran. Rikstel. 812.
Nancy Envall.

Du begagnar väl
Happachs Diamant-Tvål,
husmoderns bästa vän? Om ej, så
försök den i dag och öfvertyga dig
om, att den gör tvätten bländande
vit och arbetet till ett nöje.
Kom ihåg, att då du föredrager
vår **Svenska tvättvål** före den
Engelska, du därigenom gagnar
Sverige och skaffar arbetsfört-
jänst åt **Svenskar.**
HAPPACHS SÅPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

VINOLIA
Tvålar, Parfym och
Toalett-Artiklar.

VINOLIA PARFYMER. Den
mest välkomna present man kan
gifva en dam, är ett af dessa eleganta
etvier. Vi rekommendera särskildt:
Royal Rose, Violette Fleurie,
Tulipe d'Or. V 101

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.
I Trädgårdskursen å Folk-
högskolan Hvilan
mottagas ännu tvenne elever. Prop-
spekt sändes på begäran.
Referenser: Direktör C. Dahl,
Alnarps trädgårdar, Akarp.
Fru Malin Holmström-Ingers,
Hvilan pr Akarp.
Rektor Laurells Skolhem.
Elementarskola på landet. Samvets-
grann underv. Friskt läge v. skog
o. sjö. Rek. särsk. f. vekare indi-
vider. Adr. Vike, Kristinehamn.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.
Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**
Fliialer: { **Södermalmstorg 8.**
          { **Sturegatan 32.**
Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning } 4 1/2 %
Sparkasseräkning 4 %
Fondafdelning. Kassafack

BRUNKEBERGS-TEATERN
Alltid veckans
bästa nyheter!
Idan utgifves denna vecka
i A och B.